

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ

НИКАДА БЕЗ СРБИЈЕ

ТРИ ГОДИНЕ ОД ПОГРОМА НА КОСОВУ ОДРЖАНИ ПАРАСТОСИ У СВИМ ЦРКВАМА И МОНАСТИРИМА

Владика Артемије: 17. март 2004. је ушао у српску историју као и 15. јун 1389. године

Поводом трогодишњице насиља на Косову и Метохији, у коме је страдало 19 људи и због ког је неколико хиљада Срба напустило домове који су потом уништени, јуче у подне у свим црквама и манастирима Епархије рашко-призренске одржани су парастоси свим православним хришћанима који су страдали на Косову и Метохији до данашњег дана. „Данас када светски моћници кроје судбину Косова и Метохије имамо само једно опредељење а то је да никада нећемо прихватити и пристати на одвајање од Србије, ма шта они одлучили и урадили“, казао је владика рашко-призренски Артемије служећи парастос у манастиру Грачаница.

Владика је рекао и да је 17. март 2004. године ушао у историју српског народа као што је и 15. јун 1389. године, на Видовдан, као дан прве Косовске битке која је тада започела и траје до данас. „Докле год српски народ буде страдао на правди бога на својој дедовини, свом дому и њиви то је доказ да Косовска битка траје и данас“, нагласио је владика.

Епископ рашко-призренски је истакао да насиље у Покрајини није престало ни након 17. марта већ да се оно стално понавља јер није било дана да се на Косову није десио напад, убијање или скрнављење цркава манастира.

Парастосу је присуствовало неколико стотина Срба, али сем начелника Косовског округа Срђана Васића није било других представника власти из Београда нити међународне мисије и косовских институција.

У манастиру Високи Дечани парастос је служио игуман манастира и епископ липљански Теодосије уз саслужење четворице свештеномонаха манастира Дечани.

Нешто више од стотину Срба из северне Косовске Митровице посетило је јуче храм Светог Саве у јужном делу града који је запаљен у мартовском

насиљу. Током посете храму није забележен ниједан инцидент а Срби су до храма у јужној Митровици стигли у пратњи Косовске полицијске службе. Парастос жртвама мартовског насиља 2004. служили су протојереји Милија Арсовић и Станиша Арсић уз појање црквеног хора „Бранислав Нушић”

„Уместо да се на данашњи дан чује глас звона и да се у овој цркви слави име Господње, ми се данас у овом спаљеном храму молимо Господу за све пострадале, прогнане и убијене“, казао је, обраћајући се верницима, протојереј Милија Арсовић додавши да су сви пострадали и убијени Срби страдали „само зато што су Срби и православне вере”. Прота Милија је додао и да је „на нама једино то да останемо ту где јесмо и да бранимо своје храмове и своју земљу.

Поводом трогодишњице мартовског насиља у Покрајини храм Светог Саве у јужној Митровици јуче су посетили и неки од политичких представника косметских Срба.

Председник Српског националног већа Косовске Митровице Небојша Јовић рекао је да се након три године на Косову у суштини ништа није променило. „После три године организатори, и што је најгоре, починиоци злочина 17. марта 2004. године су на слободи“, каже Јовић и упозорава да „само од њихове добре воље и процене зависи кад ће се поново активирати. Он каже да „то не смемо дозволити и да једном разумном политиком и толеранцијом морамо довести Косову на стазу Европе и нормалног живота. Начелник Косовско-митровачког округа Момир Касаловић оценио је: „Слободе кретања нема, живот Срба је и даље угрожен, никаквог помака нема. Ма колико међународни представници покушавали да ситуацију покажу другачијом, реалност је потпуно супротна. Ове три године су доказ да покушавају да се затру сви трагови који указују на битисање Срба из прошлости, да не причам о будућем доласку и повратку. То је мисаона именица за све нас све ово време“, нагласио је Касаловић.

У погрому који је почео 17. марта пре подне у Косовској Митровици убијено је осам Срба и 11 Албанаца који су, углавном, страдали у сукобу са полицијом и међународним војним снагама. Повређене су 954 особе, међу којима су били и припадници међународне и косовске полиције. У нередима је уништено или оштећено око 800 кућа, као и 35 православних цркава и манастира средњовековне културе У два дана насиља до темеља је уништен манастир Девич код Србице, а нападачи су на зидовима запаљеног конака исписивали графите с називима екстремних организација косовских Албанаца. Уништени су коначи манастира Свети Ахрангели код Призрена, запаљене су цркве Богородице Љевишке, Светог Ђорђа Призрену... Правосуђе на Косову у већем броју случајева није открило починиоце убиства осморо Срба.

Од 50.000 осумњичених за изазивање немира, 134 особе су осуђене, од којих 67 на вишегодишње казне затвора, речено је Тањугу у српском Тужилаштву за ратне злочине. У зависности од врсте кривичног дела, поступке против оптужених водиле су косовске или међународне судске институције, тако што су међународни судови поступали у повредама права на живот, док су косовски судови судили за имовинска кривична дела.

У протекле три године, српско тужилаштво од грађана је добило 5.000 кривичних пријава поводом мартовских немира на Космету, које су прослеђене косовским правосудним институцијама.

Косово не може да буде Албанија

Косово није независно и одржаћемо га у саставу Србије, поручио је председник Српског националног већа северног Косова Милан Ивановић на скупу „Време је за контранапад” јуче у београдском Дому синдиката, у организацији Српског сабора „Двери”.

Он је додао да су сва средства у одбрани Космета легитимна јер „без Косова немамо ни државу ни народ”

Према његовим речима, највиши косовски званичници прете насиљем, а највиши представници НАТО говоре да га неће бити и да је све под контролом, али да је очигледно да то није тако. Ивановић је оценио да је изјава, како је рекао, „највишег званичника Србије” да је Косово ближе независности „ширење капитуланства” и навео да од дипломатске офанзиве за Косово нема ништа јер Србија нема амбасадоре у свим кључним државама.

Ивановић је рекао да се даје парастос жртвама „албанског али и међународног тероризма” од пре три године, а да су злочинци остали некажњени.

Потпредседник Координационог центра за Косово и Метохију Драган Којић је поручио да нико нема право да потпише и преда 15 одсто српске територије и призна Косово као нову државу.

Скуп је благословио поглавар српске православне цркве господин Павле, чија је порука прочитана, као и владика Атанасије Јевтић, а покровитељ скупа је био Координациони центар Владе Србије за Косово и Метохију

Бета

Амерички институт за мир

Стрпљење албанске већине неће потрајати заувек

Вашингтон - Амерички институт за мир у најновијој анализи оцењује да би одлагање доношења одлуке о статусу могло да изазове сукоб на Косову, пошто „стрпљење албанске већине неће потрајати заувек”. Одлагање решења статуса Косова после америчког председавања Саветом безбедности УН у мају „могло би да изазове озбиљне притиске и тенденцију албанске заједнице ка насиљу”, пише у извештају под називом „Косово: Шта све може да крене лоше?”. Незвесност би такође могла да изазове насиље. План специјалног изасланика УН за статус Мартија Ахтисарија не дефинише јасно питање статуса. Уколико питање статуса Косова не буде јасно дефинисано у Ахтисаријевом извештају који ће бити прослеђен Савету безбедности, то би могло да подстакне радикалне снаге и у Београду и у Приштини да у своју корист реше питање статуса, пише у извештају. „Потенцијални руски вето у Савету безбедности такође би могао да изазове одлагање и неизвесност”, стоји у извештају и да западне силе „зато оклевају и не траже јасно прецизирање статуса Косова у Савету безбедности”. „Без јасне одлуке о статусу у Савету безбедности, ЕУ ће се највероватније поделити и то не само у вези са признавањем Косова већ и у вези са успостављањем међународног цивилног присуства које ће доћи после УНМИК-а”, пише Институт.

У извештају се додаје да уколико консензус у ЕУ не буде постигнут током немачког председавања ЕУ „биће га тешко постићи за време португалског председавања које почиње 1. јула”. Амерички институт за мир наводи и да држање САД води ризику одлагања и неизвесности. САД „никада нису јасно показале свој став о статусу Косова, али је опште прихваћено да ће САД бити међу првима које ће признати независно Косово”. У извештају пише да САД можда неће признати независно Косово, већ ће сачекати консензус ЕУ о статусу што ће изазвати велико разочарање међу Албанцима и националистима у Србији. „САД морају експлицитно да

кажу својим европским партнерима да ће Вашингтон ићи ка унилатералном признавању независности Косова ако Савет безбедности УН не донесе такву одлуку. То би требало да охрабри и друге, сличне земље ЕУ да учине исто. То би могло да подели ЕУ и сатера Русију у хошак, али би спречило даље одлагање и неизвесност”, наводи се. Институт за мир наводи и да су косовски Албанци, који генерално подржавају Ахтисаријев план, највише уздржаности показали према расформирању Косовског заштитног корпуса на који гледају као на „ембрион будућих одбрамбених снага Косова”. „Ако се расформирање не спроведе добро и пензионисано особље КЗК не буде задовољно исходом, могло би да дође до сукоба”, упозорава се у извештају.

Институт наводи да предлогом Срби добијају већину онога што су тражили у погледу децентрализације, полиције, образовања и заштите националних интереса, али је упркос томе план одбачен јер га Београд види као корак ка независности Косова. Оно чему се Србија нада је да ће процес решења бити додатно одложен било одлагањем преговора до формирања нове владе Србије, било блокирањем одлуке у Савету безбедности или непостизањем консензуса у ЕУ. Србија ће такође убеђивати Американце да би независност Косова довела радикале на власт у Београду и да би независно Косово било незахвалан преседан, пише у извештају. Бета

Рафаел Израели:

БАЛКАНСКИ ХАМАС НЕ ЗАСЛУЖУЈЕ ПОДРШКУ ЗАПАДА

У организацији Америчког савета за Косово, у Београду је 6. децембра одржана трибина о теми „Косовски расплет: западне опције и српска стратегија”. Тим агилних и компетентних људи, са интернационалним саставом и покретачком улогом др Срђе Трифковића, сматра да би независност Косова и Метохије представљала крупну и тешко поправљиву грешку са трајним негативним последицама, не само за балканску стабилност, већ и за интересе оних земаља које су у овом тренутку склоне тој опцији. Није ријеч о још једној интерној српској причи са dobrим намерима и кратким дometом, будући да је 28. септембра у Вашингтону скуп Америчког савета за Косово са идентичном интонацијом имао веома релевантну листу учесника

Парастос у манастиру Високи Дечани

- конгресмене, спољнополитичке аналитичаре и угледне личности америчке јавне сцене. Међу актерима београдске трибине, експерт за ислам из Израела, професор Рафаел Израели, био је до сада најмање присутан у овдашњој јавности. Након увида у његове луцидне анализе политичких и религиозних процеса у савременом свијету, постаје јасно да је непознавање опуса професора Израелија озбиљан хендикеп интелектуалне средине у Србији и Републици Српској. У разговору за „Нови Репортер“, Рафаел Израели тумачи актуелни однос западних центара моћи према простору бивше Југославије: „Запад је направио велику грешку и сада су то схватили, али је изузетно тешко да једна велика машинерија, каква

је држава, сама призна ту грешку. За то је потребно вријеме. Али, схватили су да је њихова грешка што су помогли муслиманима на Балкану, умјесто да стану на страну Срба. Прави разлог толиког отпора према Србима јесте и због ратних злочина и етничког чишћења. Међутим, никада нису рекли шта су други народи у сукобу радили, попут Хрвата и муслимана. И они су радили исто што и Срби, сви су чинили злочине. Такође, лидери западних држава схватили су да су погријешили и када су ислам позвали у Европу и сада не знају како да то исправе. Сматрам да то отвара прилику Србима да поново започну своју борбу. Такође, сматрам да су Срби пропустили велику прилику када је Косово било под њиховом супервизијом, јер су тада требали да масовно насељавају то подручје. Људи желе бити у Београду јер је ту сигурније, али то није pamетно. Милошевић је слао трупе да се боре са Албанцима, што је такође погрешно. Можда је државна политика могла да буде - да се младим људима, као дио њихове службе држави, одреди

двогодишњи рад на Косову, гдје би градили нова насеља. Тада би српска популација на Косову расла. Да има милион или више Срба на Косову, данас више не би постојао тај проблем. Не можете држати неку територију само ријечима. Територију бране људи који живе тамо, а не војска која може бити уклоњена.”

*** Срби су очигледно пропустили ту прилику. Које опције су им сада на располагању?**

- Уколико резултат преговора буде аутономија Косова, уз признање одређеног суверенитета Србије, то ће омогућити да се Срби постепено почну враћати и насељавати Косово, али тихо, без велике галаме око тога. Управо на тај начин Албанци су постепено преузимали контролу над Косовом. Постоји и друга опција, за коју мислим да је много битнија. Претпоставимо да је Косово изгубљено, иако сматрам да није, јер су Американци и Запад постали свјесни исламских пријетњи. Али, ако буде независно, Срби морају да се окрену југу Србије, гдје постоји велики број Албанаца који могу да се угледају на Косово и такође траже независност. Уколико не буду окружени српским насељима и то подручје биће изгубљено. Значи, неопходно је да контролишете штету. Шта сте изгубили – изгубили сте, али немојте дозволити да изгубите још више.

*** У неколико наврата, на скупу “Косовски расплет: Западне опције и српска стратегија” поменуто је да је ситуација на Косову за Србе данас знатно боља, него у претходним годинама. На чему су засноване такве тврдње?**

Прво, сви помињу крај ове године као рок за доношење одлуке. Људи у Бриселу и Вашингтону почели су да размишљају: “Вријеме је истекло, морамо да видимо шта ћемо да урадимо с тим.” Постали су много свјеснији ситуације и разматрају више опција. Друго, због исламске пријетње у западној Европи и бомбашких напада у Лондону и Мадриду, сви су схватили очигледну чињеницу - ако не контролишете исламске послове, они ће се несметано развијати и успоставиће директан коридор преко Турске, Македоније, Косова и БиХ до западне Европе, гдје већ постоји значајна муслиманска мањина.

*** Какав ће бити статус Косова, по вашој процјени? Шта је најреалнија варијанта - независност, аутономија у саставу Србије или неки трећи модел, унутар до сада непознатих правних координата?**

То зависи од Србије. Ако буду пасивно посматрали преговоре, наравно да ће Косово бити независно. Мислим да би Србија могла покренути дипломатске активности којима ће рећи Западу: “Погледајте Западну обалу, њу не желите да дате Хамасу, јер се бојите ислама. Исто је и у Либану, гдје је Хезболах добио изборе, али ви подржавате либанску Владу, а не Хезболах. Зашто онда на Косову хоћете да урадите супротно?” На Косову Запад поступа другачије, јер у случају Хезболаха и Хамаса они у прошлости нису доносили никакве одлуке. Али, јесу на Косову прије седам година. Зато им је толико тешко да признају да су погријешили. Међутим, ако их приморате да направе поређење са те двије ситуације, мораће да донесу исправну одлуку. Европа је јавно саопштила да не може да прихвати Хамасову владу уколико не направе одређене промјене. Ако то не могу да учине тамо, зашто би то радили на Косову.

*** Колико на двоструке стандарде Европске уније и САД утиче страх од насилне реакције Албанаца у случају незадовољства због одлуке о Косову?**

Објективно говорећи, њихов страх од муслиманских демонстрација требало би да буде много већи. Зашто? Евентуално српско незадовољство локалног је карактера и оно се неће проширити, рецимо, у Хрватску. Али, муслиманска пријетња је другачија. То више није локално питање, већ стварање широког коридора за исламски континуитет. Мислим да је Запад сада свјестан тога. Били су годинама упозоравани, али нису жељели да гледају у том правцу. Они данас нису постали свјесни својом вољом, већ их је стварност натјерала да то схвате и мислим да на цијелу ситуацију гледају другачије.

*** Да ли се ислам који упражњавају муслимани у Босни и Херцеговини и на Косову разликује од радикалних видова те религије, како тврде политички и вјерски ауторитети Бошњака и Албанаца?**

Не постоји радикални ислам. То је обична бесмислица која се проширила свијетом. Које је то битно? Западним интелектуалцима, којима је потребан радикални ислам да би га окривили. Они не окривљују муслимане, јер они, наводно, нису криви, већ је крив радикални ислам. И исламски интелектуалци осуђују тероризам, кажу да је ислам религија мира, али да су радикални исламисти и побуњеници ти који иду у терористичке акције. Чињеница је да не постоји ни умјерени ислам, већ умјерени муслимани. Радикални муслимани нису измислили нову религију, то је иста религија. Умјерени муслимани је не проповиједају на начин на који то раде радикални муслимани, јер живе у западним земљама. Али, они нису измислили нову доктрину и назвали је умјерени ислам. Нешто такво не постоји, постоји само ислам. Терористи, које сви називају радикалним, у суштини све што раде, чине у име ислама. Они себе не називају радикалним, они и не знају шта то значи, они себе зову добрим муслиманима.

*** Постоје ли израелска искуства која могу користити Републици Српској да опстане унутар БиХ са муслиманима као појединачно најбројнијом групацијом?**

У Босни и Херцеговини постигли сте мировни споразум у коме се признаје РС. Али, и ту имамо апсурд, према коме је БиХ могла да напусти бившу Југославију, али Српска не може да напусти Босну. Зашто се нека правила могу примјенити на Албанце на Косову, али не и на Србе у БиХ? Ту нема логике. То је оно на чему ваши лидери треба да раде – објасне свијету о чему је ријеч. У Либану имамо идентичну ситуацију – постоји фундаменталистички покрет, али Запад разумије Израел и не жели Хамас на власти, а на Балкану ради управо супротно. Зашто? Има много ствари које се могу урадити, само треба бити mudar и треба мобилисати свој народ.

*** Какову будућност има ЕУ уколико**

прими Турску у чланство?

Ако Турска икада уђе у Европску унију, до тада ће проћи још много времена. Јер, Европљани се све више плаше. У Француској постоје градови и квартали гдје Француз, када уђе, мисли да је дошао у Африку. То ствара јак отпор. Не мислим да ће се Турска убрзо придружити Унији, али, ако се то и догоди, онда ће Европа за 50 година бити исламска заједница, јер се број муслиманског становништва удвостручује сваких двадесет година. Те године када Турска уђе, муслимани ће чинити 22 одсто популације Уније. Двадесет година касније, тих 22 одсто биће 44 одсто популације. То више није политичка ситуација или питање одлуке о овоме или ономе, већ, једноставно, питање опстанка. Када муслимани постану већина у једној земљи, они онда мијењају законе и уводе шеријатско право.

*** Шта се може очекивати ако Турска изгуби стрпљење због дугих преговора са ЕУ, посебно у БиХ, гдје муслимани чине готово половину становништва?**

Мислим да ће Турска тада инсистирати на тези да су они најбитнија и најмоћнија исламска земља у региону и да муслимански дио Балкана треба да се нађе под њиховим окриљем, као и исламске земље из централне Азије, у којима се у највећој мјери говори разним варијантама турског језика. На тај начин биће оживљена идеја пантуркизма. “Турска унија” биће њихов одговор Европи која их је одбила. То би се могло десити у будућности.

*** Какову будућност има Израел? Постоји ли међу Јеврејима национални консензус о дефинитивним државним границама?**

Бар три пута Израел је прихватио границе из разних споразума, али су их Арапи одбијали. То се први пут догодило 1947. године. Израелци су били пресрећни, плесали су по улицама, али Арапи нису и напали су Израел. У том рату, Израел је побиједио и освојио нове територије, а онда су Арапи тражили да се врати стање прије њихове инвазије. Постоји цијена агресије коју морате да платите. Готово двије деценије, између 1948. и 1967. године, Израел је молио да се успоставе административне границе, али, Арапи су то

Косовска Митровица 17. марта 2004. – запаљена црква Св. Саве у јужном делу града насељеном искључиво Албанцима

одбијали, јер би на тај начин признали Израел. Мислим да се у Израелу лако може скупити већина која би подржала државне границе из 1967. године уколико би се успоставио стварни мир. Ми смо спремни да се одрекнемо дијела територије, али, морамо имати чврсте гаранције да више неће бити напада на Израел. То није пука теорија, то је било предложено 2000. године на преговорима премијера Ехуда Барака и Јасера Арафата. Барак је тада рекао да ће повући трупе са 97 одсто спорне територије и признати палестинску државу, али је тражио да Арафат потпише да неће тражити више територије од Израела. Тиме би конфликт био окончан. Међутим, Арафат је одбио да то потпише, тражећи слободан повратак око пет милиона људи, уз још неке захтјеве. Барак је рекао: “У реду, сада крећемо испочетка. Израел неће потписати сопствену смртну пресуду.” Ја не видим да је могућ значајнији напредак у ближој будућности у тим релацијама.

*** У вашим научним радовима, тврдите да Палестинци већ имају “двје и по државе”. Можете ли прецизније објаснити ту формулацију?**

Постоји палестинска држава која се зове Јордан. Уколико држави промијените име, то не значи да сте јој промијенили композицију. Могу је назвати и Хонодулу, ако хоће, али ми знамо шта је то. У Јордану, три четвртине становништва чине Палестинци, а те три четвртине представљају половину укупног броја Палестинаца. Даље, имају државу коју хоће да направе на подручју Западне обале и Газе, на што Израел пристаје, односно, Ехуд Барак био је спреман да то и потпише у Ослу. На крају, 20 процената популације Израела су Арапи, односно, Палестинци, који желе аутономију, као и косовски Албанци. То су те “двје и по државе” о којима сам говорио. Они траже двје и по државе, а Израелу не допуштају да има једну.

*** Гдје су коријени палестинског фанатизма у борби против Израела?**

Постоји неколико слојева. Прво, ислам проповиједа да постајеш шехид, односно, да идеш у рај ако погинеш, тако да не треба да бринеш. Чак и ако си дијете, зашто да се патиш кроз живот, када све можеш да ријешиш у једном потезу. Они вјерују у то. Питајте било које дијете у Гази или на Западној обали шта жели да буде када порасте и добићете исти одговор. Како се уопште можете борити против тога? Друго, постоји индоктринација у образовном систему, јер је инсталисана мржња према Израелу. У школским уџбеницима Јевреји су описани као зли људи које је Бог проклео. Исто то може се видјети на палестинској телевизији, гдје се Израел описује као земља лопова и узурпатора. Чињеница је да смо и ми и Палестинци почели из почетка да градиммо наше земље прије шездесет година. Нисмо ништа имали, ни ми, ни они. Шест деценија касније, ми смо технолошки и економски развијена земља, са снажном пољопривредом, имамо пет добитника Нобелове награде. Они нису толико успјели и постали су љубоморни. Питају се - како је могуће да се неко кога је Бог проклео тако брзо развије, а ми не. Шта онда радиш, ако не можеш да сустигнеш некога у развоју? Покушавао да га уништиш, јер његово присуство показује и теби и свијету да си импотентан. Можда сте учили прије напада на ВТЦ у Њујорку да је Бин Ладен често говорио да САД понижавају исламски свијет. На који начин? Сам успјех земље је трн у оку исламским земљама, које су некада владале свијетом. Америка је успјела, а они нису. Зато су они љубоморни и имају само двје опције - да се уздигну на њихов ниво, а ако не могу, онда да их сруше. Иста логика вриједи и за Палестинце.

*** Да ли евентуални самостални долазак Хезболаха на власт у Либану може да угрози безбједност Израела?**

То би можда могло утицати на Израел, али на дуже стазе. На срећу, Израел се током година довољно развио и очврсно да се може бранити. Наравно, увијек зависиш од других, нарочито од моћних свјетских сила. Хезболах је изузетно популаран у Либану и не видим никога ко би могао да се умијеша и спријечи да ислам преузме земљу, јер је Иран у близини и не мора слати трупе са удаљености, као САД, Француска или Велика Британија. Посљедњи рат вођен је уз помоћ Ирана. Не само да је Хезболах добијао помоћ од Хамаса, већ је примијењен идентичан сценарио у појасу Газе - засједа за израелске војнике. Неки су убијени, а неки киднаповани и онда Израел мора да одговори на то. Исту ствар извели су и у Либану. Јасно је да једна рука води цијелу ситуацију - Иран. Када су видјели да Американци нису успјели у својим намерама у Ираку, то су третирали као шансу за ширење шиитског ислама на Ирак и Либан, уз Сирију, која им је блиски савезник. Чак је и Саудијска Арабија тајно пришла Израелу да би покушали заједнички да спријече Иран у таквим намерама. Исто је урадио и Египат, као и јордански краљ Абдулах, чија је земља сунитска. Они су преплашени, јер је Иран нуклеарна сила или ради на томе и свим снагама настоји да постане доминантна земља на Блиском истоку. Иран је једина шиитска држава у региону и управо зато они подржавају Хезболах, надајући се да ће и Либан постати шиитска земља.

*** Колики је рок трајања муслиманских режима лојалних Вашингтону?**

Парадоксално је да те земље воде диктатори које сопствени народ не воли, између осталог, и због тога што су они тек америчке лутке. У ту категорију убрајам режиме у Мароку, Египту, Јордану, Јемену и сличним државама, па чак у одређеној мјери и у Саудијској Арабији, иако је ријеч о фундаменталистичкој земљи. Ако се у таквим државама десе револуције, онда ће бити ријеч о популарним револуцијама, јер ће бити усмјерене против корумпираних режима које подржава Америка. Наравно, ту је поново присутна мржња према Америци јер представља успјех који они не могу остварити. Када се одрже избори у таквим земљама, муслимански оријентисане партије добијају највећу подршку. Такви режими трају онолико колико траје америчка подршка, јер Хосни Мубарак не би могао опстати на власти у Египту ниједан дан да нема милијарди долара које шаље Америка. САД су заинтересоване да Мубарак задржи ту позицију или да касније власт преузме његов син. Али, док су они на власти, расту незадовољство и мржња према Америци. Једног дана то ће експлодирати.

*** Чиме аргументујете вашу иницијативу да се умјесто Уједињених нација оснује Асоцијација западних и демократских земаља?**

Донедавни амбасадор САД у Уједињеним нацијама Џон Болтон такође је био за ту идеју. Када погледате структуру Уједињених нација, видјете да највећи број њених чланица представљају земље у којима владају диктатори или корумпирани режими. Они су поставили Судан на чело Комисије за људска права, а Ирак на чело Комисије за разоружање у УН-у! Молим вас, па то је смијешно! Америка је та која пуни половину буџета Уједињених нација. То је бацање новца. Мој приједлог полази од чињенице да не можете распустити УН, јер управо диктатори и корумпирани режими то неће дозволити. Зато је неопходно да Америка и њени блиски савезници напусте УН и престану да издвајају новац за ту организацију. Након тога, треба основати нову организацију, отворену за све земље, али под условом да испуњавају одређене критерије у вези с људским правима, да не пријете сусједним земљама и да уважавају сличне стандарде. Значи, порука би била: “Ако то можете и хоћете - ви сте добродошли, ако не - останите у својим Уједињеним нацијама. Али, морате знати да вам ми нећемо продавати наоружање, нећемо прихватати ваше студенте, уз низ других мјера. Све то можете добити уколико нам се придружите и испуните критерије”. На тај начин настала би организација која би имала вриједност и која би била организована на нормалан начин, према величини земље, броју становника и економској развијености, а не као УН, гдје, рецимо, и САД и Фиџи имају по један глас.

*** Како тумачите чињеницу да у западним земљама постоје одређене лијеве и десне струје које у блискоисточном сукобу показују више разумијевања за Арапе, него за Израел?**

Само интерес и ништа друго. Примјера ради, Велика Британија изгубила је посао са Саудијском Арабијом вриједан 20 милијарди долара, за изградњу авиона, јер је британска Влада критиковала стање људских права у Саудијској Арабији. Французи су то чекали и чим је Британија изгубила тај посао, Французи су га приграбили. Такав је свијет. Посао од 20 милијарди долара отвара 50.000 радних мјеста. То је окрутна политика без морала, али ја је могу разумјети. Чак и ако ниси превише заинтересован за односе између земаља, ако желиш опстати, мораш играти ту игру.

*** Какав је ваш однос према препознатљивим водећим фигурама из претходне америчке администрације, као што су то Ричард Холбрук, Мадлен Олбрајт или Весли Кларк, имајући у виду њихову јеврејску националну припадност и наглашену подршку муслиманским политичким циљевима у БиХ и на Косову?**

Мислим да је ту њихово јеврејско поријекло ирелевантно. То је био један политички чин. Било је и других Јевреја у Бушовој администрацији који су подржавали идеју инвазије у Ираку. И у том случају, њихово јеврејско поријекло је ирелевантно. Холбрук и остали имали су одређену политичку визију, коју ја сматрам погрешном. Они нису имали довољно разумијевања за овдашње прилике и надали су се да ће имати ислам под контролом ако буду охрабривали муслимане на Балкану, који су копирали умјерени модел Турске. Али, од тада су се десиле одређене ствари које они нису планирали. Исламски фундаменталисти су дошли на власт у Турској, а и данас су на власти. Друго, масовне миграције према Европи промијениле су структуру становништва и са тим је нестао сан о умјереној Турској и о умјереном исламу. Мислим да је Америка спремна да исправи своје грешке, али, када једном донесете погрешну одлуку, потребно је десет година да је исправите. Америка не може тек тако да каже: “Извињавамо се, погријешили смо, почињемо испочетка.” Држава није мали брзи глисер који може лако да мијења свој курс, већ велика крстарица којој треба времена за маневар.

(Интервју је објављен у бањалучком недељнику “Нови Репортер” 13. 12. 2006.)

Френк Визнер: Америка подржава независност Косова под међународним надзором

Амерички изасланик за Косово, амбасадор Френк Визнер, обратио се данас новинарима, али у Њујорку, рекавши да САД у потпуности подржавају надзирану независност Косова, јавља новинарка ГА, Стефани Хо.

Време је да се реши статус Косова, под знаком питања још од 1999. када су ваздушном кампањом НАТО заустављени злочини српских снага над албанским живљем, изјавио је амбасадор Френк Визнер.

”Прошло је осам година. А после осам година крајње је време да се крене напред и постигне решење,” каже амбасадор Визнер.

Коментаришући противљење Москве Ахтисаријевом плану, Визнер јер напоменуо да је Русија била укључена у преговоре који су почели пре више од годину дана и да се америчка влада сада нада дипломатском решењу како би се, како је рекао, ”удруживање око косовског питања завршило у истом духу сарадње у којем је и почело.”

”Сматрамо да је у реду да разговарамо, да све добро промислимо и да блиско сарађујемо,” рекао је Визнер додавши да је председник Буш назвао руског председника Путина ради разговора о косовском питању и да је амерички државни подсекретар Николас Бернс разговарао са руским званичницима у Њујорку.

Али, на питање новинара шта Вашингтон мисли о захтеву Москве да се одвоји више времена за разрешење статуса Косова, Визнер је узвратио да су - како је рекао - ”исцрпљене могућности за постизање другачијег закључка” и подвукао да су преговори трајали 15 месеци те да би преговори, уколико би били поново настављени, могли да имају гори крај.

Данијел Сервер: “Мисија СБ је последња прилика”

„Крај партије је започео, и мени се чини да је то добро. Оно чега људи у Београду, Њујорку и Приштини треба да буду свесни је да ово не може да траје вечно и да, по мом мишљењу, треба да се одвија прилично убрзаном сатницом, на начин који пре свега излази у сусрет албанским очекивањима, али и очекивањима међународне заједнице. Што се тиче најављеног одласка делегације Савета безбедности у Београд и Приштину, не верујем да то може ишта значајније да промени. Претпостављам да је то последња прилика да се постигне неки споразум. Београду је очито важно да се тај напор учини, али сада ће од Београда зависити да ли ће тај напор донети неку корист. Приштина је већ прихватила Ахтисаријев споразум, прихватили су га Европљани, Американци и генерални секретар УН. Сада очекујем притисак на Београд.»

** Мало је детаља око тога како ће се одвијати процес усаглашавања око нове резолуције о Косову. Емир Џоунс Пари, амбасадор Велике Британије, која председава Саветом безбедности, изјавио је да ће на нацрту резолуције радити Контакт група, Европска унија и Сједињене Државе. Како видите процес рада на резолуцији и улогу Русије у свему томе?*

„Руси имају право вета у Савету безбедности. Мислим да није тешко написати такву резолуцију, она ће у суштини вероватно бити врло сажета. Њоме треба да се одобри Ахтисаријев план и да се успостави ново међународно присуство на Косову. То може да се учини у неколико реченица. Није претерано важно ко ће сачинити нацрт те резолуције - основно питање је да ли ће Руси ставити вето. Руска страна жели да Савет безбедности буде место на којем се такве одлуке доносе. Ако они наговесте да ће ставити вето, то би значило да би одлука морала да буде донета ван Савета безбедности, јер ја сам уверен да ће она бити донета овог пролећа. Руси не желе да се такве одлуке доносе ван Савета безбедности. Према томе, ја очекујем приличан притисак на Београд од стране делегације Савета безбедности, и мислим такође да ће бити примењен велики притисак на руску страну да се прилагоди.“

Данијел Сервер сматра да иницијатива Београда да се крене у нове преговоре о Косову, уз новог међународног преговарача, није реална и да неће уродити плодом. Напор Савета безбедности да пошаље мисију у Београд и Приштину највише је чему Србија може да се нада, сматра ББЦ-јев саговорник:

„Ако до краја маја - када Сједињене државе одлазе са места председавајућег Савета безбедности - не буде било резолуције, мислим

да се може очекивати да један број земаља настави процес унилатерално, зато што желе да избегну било какву нестабилност на терену на Косову. Али, истакао бих следеће: ако не буде резолуције Савета безбедности, онда нема ни Ахтисаријевог плана. Тај план можда није по вољи Београду, али садржи мноштво гаранција за Србе на Косову. Тешко ми је да помислим да у њему постоји нешто што косовски Срби нису легитимно затражили, а да није испуњено - укључујући и директне везе са Београдом без посредовања Приштине. Зато мислим да треба два пута промислити пре него што се такав план одбади“, каже Данијел Сервер из Вашингтонског института за мир у разговору за ББЦ

Андреас Цобел:

Што пре дати Косову надзирану независност

Амбасадор Немачке у Србији Андреас Цобел изјавио је синоћ да би проблем Косова требало решити што пре, „у смислу надзиране независности“, јер би, у супротном, могли да буду отворени проблеми у Војводини и Санџаку. „Инсистирање на Косову као делу Србије дестабилизovalo би Србију, и онда би могло да буде отворено питање Војводине, која је нова у Србији. То није претња, то је анализа“, рекао је Цобел на састанку Форума за међународне односе Европског покрета у Србији.

Цобел је рекао да „није тачно“ да је Косово одувек у Србији, јер је постало део Србије 1912. године „после дуго времена“, и подсетио да је Војводина ушла у састав Србије 1918. године, додавши да би, ако Србија буде дестабилизована, Мађарска могла да „инсистира на Војводини“.

Амбасадор Немачке у Србији је рекао да инсистирање премијера Србије Војислава Коштунице на Косову као делу Србије „води у стагнацију и укопавање у нешто у чему не може да победи“.

Каква је судбина српске баштине на Косову и Метохији?

Цобел је оценио и да предлог изасланика УН Мартија Ахтисарија, којим је за Косово предвиђена надзирана независност, „није добар, али је најбољи од свих лоших решења“. „Србија током 15 месеци преговора, а осам година од губитка контроле над Косовом, није понудила концепт за реинтеграцију Косова. Албанци хоће независност, Србија не може да их интегрише, а многи људи у Србији су задовољни што Албанци живе одвојено, али би желели да границе Косова буду део граница Србије“, рекао је Цобел.

Он је навео да Коштуница, председник Србије Борис Тадић, као ни, како је рекао, њихови „паметни саветници“ нису могли да му објасне шта тачно значи формула „више од аутономије, мање од независности“, и додао да, по његовом мишљењу, Србија „заслужује бољу политичку елиту“. „Уместо инсистирања на томе да границе Косова буду део граница Србије, боље је радити на томе да и Србија и Косово буду за 20 до 25 година у Европској унији (ЕУ)“, рекао је немачки амбасадор.

Цобел је рекао да по међународном праву Косово јесте део Србије, која, међутим, не може да успостави контролу над том територијом, а да, с друге стране, два милиона Албанаца не жели да живи у Србији, па је зато Косово „специјалан случај”. „Многи би у Србији желели да на Косову виде нередде које би изазвали Албанци, како би после могли да кажу да су у праву када су међународну заједницу упозоравали на претњу тероризма”, рекао је Цобел.

Он је рекао да би статус Косова требало да буде решен резолуцијом Савета безбедности УН, јер би у супротном дошло до неслагања унутар ЕУ и недостатка консензуса о мисији ЕУ на Косову, која би тамо требало да остане „следећих 20 година”.

Амбасадор Немачке у Србији истакао је и да многим у Србији „није стало до средњовековних митова, него до бољег живота”.

Цобел је, поводом наставка преговора са ЕУ о споразуму о стабилизацији и придруживању, рекао да „више нису довољна обећања, којих је било много”, и додао да ће будућа Влада Србије морати да предузме конкретну акцију како би испунила обавезу сарадње са Хашким трибуналом.

Навео је и да европско опредељење и патриотизам „нису антагонизми, него су комплементарни”, и истакао да ниједној земљи која жели да постане чланица ЕУ неће бити постављен услов да се одрекне националних интереса зарад чланства у ЕУ.

Српско-руски односи: поглед уназад

Све до недавно јасно израженог става Русије у Савету безбедности поводом Ахтисаријевог плана (укључујући ту и Чуркиново напуштање текуће седнице као својеврсног вида дипломатског противљења), у српској јавности је, заправо, преовлађавала скепса спрам искрености и истрајности руске дипломатске подршке позицијама Србије на преговорима о статусу Косова, уз нешто тиши закључак, како ће нас, на крају, „Руси ипак продати и оставити”. Сада се та иста домаћа јавност, суочена са „(не)очекивано принципијелним” руским ставом, који иде у прилог српском преговарачком тиму, нашла пред енигмом коју задњих дана поједини аналитичари покушавају да растумаче: којим се то интересима Руси руководе у својој политици у овом делу Европе, шта Србија може да понуди руским интересним пројекцијама на овом простору и шта при томе Србија може реално да добије, а шта да изгуби, у троуглу ЕУ- Русија - САД?

Бурне емотивне реакције спрам оцена руског утицаја на овим просторима нису никаква новост: од времена почетка обнове српске модерне државе па све до данашњих дана периодично се обнављају српске деобе и сврставања спрам „руског питања”. Од подела између Карађорђа и Правитељствујућег совјета, тврђих обреновићеваца и „немачкара”, напредњака и радикала, па све до најновијих подела на овдашње „русофиле” и „западњаке”, у разним формама се кроз српско друштво преламају различити погледи по питању значаја односа Србије и Русије. За прве је свака руска помоћ била или лажна или кобна, док је за друге била драгоцен и спасносна. За једне је руско-српско историјско братство само политички мит којим се историјске везе и етно-религијска блискост ова два народа без пуно реалног основа користи (тачније злоупотребљава) у реал-политичке сврхе, и то како оне домаћих властодржаца тако и оне руских империјалних стратегија, док напротив, за друге оно представља емоцијама обојену стварност, па чак и више од тога – базичну наду српске политичке будућности.

Мада ова подела унутар српског друштва спрам Русије донекле подсећа на чувену унутарруску културолошку поделу на славенофиле и западњаке, она се никако не може са њоме поистоветити. Исто тако, позитивне и негативне квалификације руског утицаја не могу се свести на идеолошка поједностављења које пружају српске поделе на опозите модерниста и традиционалиста, односно често предимензиона подела на „две Србије”. Тако ћемо често међу српском интелигенцијом националне оријентације, налазити на одбојност спрам руске историјске улоге у обнови модерне српске националне државе (уз најчешће образложење да су нам у пресудним моментима увек окретали леђа и играли пре свега на „бугарску карту”), док ће се у грађанским и модернистичким круговима често наћи на рационалан, позитиван однос спрам Русије као велике силе са којом свако унапређење односа доноси вишестрану, политичко-економску корист.

Послепетооктобарска Србија, а нарочито њена интелектуална и медијска елита, у први мах је, што из контрирања милошевићевог неуспешног хватања за „руску сламку спаса” а што из истинског анимозитета према Русији као политичком антиподу „успешног Запада”, недвосмислено заузела западњачке идеолошке ставове, често омаловажавајуће спрам Русије и њеног утицаја на овај простор. У исти мах је унутар најширих маса наступила општа апатија, која се прелила и на аморфну русофилију, а која се тек у последње време, са

руском проактивном подршком Београду у косовским преговорима, почела да уобличава, поново откривајући и ревалоризујући вишевековне блиске односе ова два народа и две државе.

Све то у најширој домаћој јавности оставља бројне дилеме о томе да ли је и колико Русија заправо била од помоћи Србији у њеним одсудним историјским тренуцима?

Димензије историјског српско-руског савезништва

Нема никакве дилеме да је империјална Русија са својом историјском експанзијом према Средоземљу у односима према Србима и балканским Словенима уопште, била руковођена у првом реду својим стратешким интересима, у оквиру којих је, сасвим природно, и сагледавала проблематику тзв. „источног питања”, односно судбину простора Османског царства око кога су се јагмиле све велике европске силе. Ови интереси су се у највећој мери подударали са национал-ослободилачким тежњама балканских хришћана, сигурно много више него интереси других великих сила. Русија је при томе настојала не само да обезбеди себи турски однос, већ и да својим улогом у игри око „источног питања” често пребија своје друге спољнополитичке „дугове”, односно поправља своје империјалне позиције, нарочито у временима јасног очитовања сопствених унутрашњих слабости. Но, то исто су чиниле и друге велике силе, са неупоредиво мање обзира према хришћанским поданицима Османлија и њиховим интересним пројекцијама.

Руско-српски односи, генерално гледајући, представљају изразито позитиван пол руске „источне политике” у којима је она, гледајући при томе своје интересе и тренутне моћи, у различитим фазама, током целог XIX века одиграла веома битну улогу у стварању, јачању и ширењу српске модерне државе. У том процесу Срби су се наметнули као етнички супстрат коме је Русија давала приоритет у оквиру решавања „источног питања”, иако су за само контролисање статешки важних црноморских теснаца ту улогу из геополитичких разлога трајно требало да имају пре свих Бугари. Довољно је нпр. погледати ставове бугарских политичара и историографа и тамо затећи готово једногласне јадиковке о томе како су, упркос сопственом геополитичком значају, „браћа Руси” готово увек фаворизовали Србе на бугарску, а (по њима) често и сопствену штету. Такви ставови сигурно представљају претеривања услед прејаког националног сентимента, али су свакако корисни да се сучеле са ставовима српске елите која истрајно оптужује руску политику за бугарофилију. Чини нам се да су ови ставови у потпуности основани само када се тиче питања руског утицаја на црквено-школска питања, као што је рецимо било давање султановог бетата скопској епархији и потоњи избор просрпски оријентисаног митрополита Фирмилијана, чиме је Русија недвосмислено поспешила јачање српког утицаја на простору Македоније.

Овде треба бити недвосмислен и рећи да подршка других великих сила не би никад помогла стварање самосталне српске државе, већ би једно подаништво само заменило другим, уз мање-више формалне атрибуте дариване државне суверености. Са друге стране, Руси нису створили модерну српску државу (као што су то учинили Бугарима и Румунима, а у сарадњи са Британијом, Француском и Грцима), али су имали пресудну улогу да је Срби сами створе. Осим непосредне подршке обнављању српске државе почетком XIX века, Русија је имала једну претходну, можда и још значајнију улогу, која се интензивирала након Свиштовског мира и времена јачања руског утицаја на Балкан. И пре тога, а нарочито након Свиштовског мира па све до периода подизања српских устанака, руски црквено-културни утицај био је пресудан за очување српског идентитета изложеног фанариотским утицајима, посебно у времену након укидања Пећке патријаршије.

У дуготрајном процесу у коме је израстало традиционално српско-руско савезништво било је и успона и падова, што због спољних околности, што због заблуда и грешака обеју страна. Русија јесте несмотрено подржала офанзиву Карађорђевићевих устаника 1809. године на три фронта (и то понета управо њиховим инсистирањем, а без координације са руском војском у Влашкој), што се завршило катастрофом на Чергу, али је 1810. и 1811. године директно допринела значајним српским војним успесима. Остављање Србије на целиду 1812. године у Букурешту било је узроковано вишом силом (Наполеонова инвазија на Русију), а руска политика је препуштање устаника турској освети почела да исправља одмах након промена на међународној сцени које су наступиле са падом Наполеона и стварањем тзв. „Свете алијансе”. Не само да су уступци Марашли-паше дати Милошу Обреновићу били потпомогнути руском дипломатијом, већ су и потоњи темељи српске самосталне државе ударени на бази руских војних победа у рату са Турском 1829. године. Српска национал-ослободилачка политика

У ОЧЕКИВАЊУ ЗЕМЉЕ И КРВИ

У самом центру Европе налази се огромна земља-чудо. Тамо «шуми Дњепар широки», тамо је најмаснија црна земља на свету, најкукуснија бела сланина, ваљущи сами скачу у уста – укратко, тамо има свега, осим нафте, мада ју је лако повући из руских цеви. И још је тамо КРИМ – земаљски рај који је Русија одбранила од Ордије, Турске, Енглеске, Француске, да би је потом Хрушчов поклонио Украјини.

И на том Криму, у Феодосији, питао сам Виктора Јануковича пре самих избора: «Шта ће бити с оним најважнијим у Украјини када победите?» - «Наравно, економски програм!» - строго је одговорио Јанукович

Али, има и других гледишта. Те јесени у Кијеву лидер партије ВЕЧЕ Ина Богословска ми је рекла: «Када гори кућа, прво гасе пожар! И код нас на Криму распирују, ужасно је то рећи, нову Чеченију.

Очевидац

«Лагано сам се возио поред цркве Петра и Павла... На мене се бацила гомила узвикујући Алах акбар! и Удри невернике!, почели су да разбијају кола, извукли су ме из њих, почели да туку. Затим су прешли на друга кола... Једва сам успео да добијем мобилним телефоном јавно тужилаштво. Тамо су ме саветовали да се јавим МУП-у. У МУП-у су ми рекли да не могу ни на који начин да ми помогну, и саветовали су ми да се обратим полицајцима. Ја сам се, сав крвав, сломљених ребара, обратио поли-цајцима, али они су гледали кроз мене. Успео сам да се извучем тек кроз пола сата. Кола су ми била слупана – поломљен мењач, одваљена предња врата, разбијено предње и бочно стакло и др. Нисам отишао код лекара, јер сам схватио да је бескорисно, власти неће ништа да раде како би зауставили ове ужасе» (репортажа из новина *Кримско време*, 21. јули 2006.).

Ово се не догађа у Палестини, нити у Либану, нити на Косову, већ у главном граду Крима – Симферопољу!

Прави пуковник

2002. године у тихом и још увек бањском Криму за једну ноћ се догодио «крстополом» - на свим хришћанским гробљима кримски

Татари скинули су СВЕ крстове. И случајно се упознавши у Коктебелу с пуковником кримског СБУ, упитао сам га:» Зар вам се не чини да ће ово да израсте у проблем?» - Пуковник је одмахнуо:» Глупост! Насилништво! Код нас је све под контролом.»

Тада сам га потсетио да је 11. новембра 2001. у Симферопољу на 4. конгресу кримских Татара неколико делегата предложило да се усвоји специјална резолуција према којој би земља и унутрашњост крима били декларисани као својина искључиво кримских Татара. И када је лидер кримских Татара Мустафа Џемилев приметно пребледео и тихо упитао присутне у сали:» Да ли схватате да је то рат? Да ли сте спремни за то?» О какао се чуо бесни одговор «СПРЕМНИ СМО!»

- Слушајте! Пуковниково лице се искривило у надмену гримасу. –Не зализате у ово! Овде се мора тихо! Тајно! И што је главно – не сметајте.»

«То је наша земља, а не ваша бања!»

Ми нисмо сметали. И ево резултата. На Криму се догађају непојмљиве ствари. Тамо, на пример, пропагира некакав Синавер Кадилов. Његова главна парола прилично храбри – «НАС МОРА ДА БУДЕ ВИШЕ, КАКО БИ НАС СЕ ОНИ ПЛАШИЛИ» И данас можете купити на Криму овакве књиге: «Крим – Алахова земља», «Како освојити Крим без и једног метка (пуцња)» итд.

Овде, на благословеном Криму, пале хришћанске цркве, а недавно је 500 козака из Украјине и из Русије с напором одбранило од напада екстремиста Свето-Успенски манастир. Погроми и туче у дискотекама и кафићима броје се већ на стотине. Свакодневне туче давно су прерасле у етничке погроме. У Партениту, «Кримском Стаљинграду» на челу са одлучним градо-начелником Н. Коњевићем за ноћ су ископали десетак дубоких ровова – само тако су успели да не дозволе да дође до погрома и да не пусте екстремисте у насеље, Лидер бахчисарајског меџлиса А. Чајго претукао је до смрти трудницу Светлану Бондаренко на пешачком прелазу, а затим је заплашио породицу изјављујући да је «Русе тукао и да ће их тући!» Долази до геноцида над Русима, као 1991. у Чеченији. Групна силовања женског словенског живља, последњи пут то се десило у селу Вилино. Посланик Г. Гржибовска изјавила је:» То није просто силовање, то је испланирана акција утеривања страха у кости.» Недавно је отац једне силоване девојке, видећи некажњавање злочинаца, разнео себе и подмитливог јавног тужиоца у његовом кабинету! А у центру Јалте стотине екстремиста узвикујући «Алах акбар» упали су уградску управу с паролама:» ДАЈТЕ ЗЕМЉУ И СТАНОВЕ У ЈАЛТИ! ТО ЈЕ НАША ЗЕМЉА,

А НЕ ВАША БАЊА!»

Пре три године кримски Татари кренули су на насилно заповедање имања. Пре две године било је 60 насилних заповедања имања. Пре годину дана – хиљаде! А данас – 11 хиљада! Ах, где је сад онај пуковник-гад који је надмено изјавио:» Сами ћемо решити проблем.» Кажу да је са напљачканим парама (митом?) прешао на Нови Зеланд. Сада би га требало одвести на

било кад бих издао наредбу – јуриш, вратите земљу, похапсите кривце! Вама је добро! Ви ћете отићи у своју Русију! А ми остајемо овде!

- Питам новинара у кухињи у „парламенту робова“:
- Зашто не пишете о ужасним чињеницама насиља и застрашивања?
- Зато што Владин Комитет Украјине лицемерно тражи „не придавати акцијама кримских Татара међународне размере“. То значи да узвике

Новомученици - руска царска породица

пијаци у Симферопољу код исламиста са њиховим паролама. Последњих пет година живот на Криму за житеље који говоре руски претворио се у кошмар, мада засад то није тако приметно туристима!

Други пуковник

И ево, већ разговарам с новим пуковником СБУ (Служба безбедности Украјине). Потпуна анонимност:

- Кримски СБУ латио се проституције. Да, озбиљно, проституција! А то што се на Криму спрема рат – нико не мари?

- Баш екстремисти пљују на кривични законик! Нашим полицајцима отворено прете, уништавају им куће. Морали смо неколико сарадника полиције да иселимо у Русију са породицама!

- У Морском су јуришали на полицију. Полицајци су се одбранили ђорцима, али ускоро ни ђорци неће помоћи!

- Али имате ли ви још увек закон, право, па и силу на крају крајева?

- Немамо ми ништа! – задихао се од беса снажан официр. – Из Кијева нам строго прете – не дирајте депортоване! Они су нам потребни у борби с проруским снагама. Чак би нам и проруски Јанукович рекао: „Татаре не дирајте!“ Само што је за саветника узео лидера меџлиса Џамијева, већ је то изазвало буру на Криму. Једноставно, ви не можете замислити шта би

„Убићемо све Русе!“ треба да назовемо хулиганством! Или ово – на власт су се већ пробили чланови нелегалног Меџлиса! И у органима гоњења Крима има их много. Али писати – то је НЕМОГУЋЕ. Кијев то зове „распиривање“.

Само током 2006. године дошло је до 11372 насилна заузимања земљишта, а то је 3,2 пута више него током 2005.

У 2007. продужило се са насилним заузимањем земљишта и пикетовањем (заштита заузетог демонстрацијама):

- Симферопољ и његов рејон – 35 насилних заповедања, 5 пикетовања и 7187 станова и кућа

- Судака – 9 насилних заповедања, 733 куће и стана

- Јалта – 5 насилних заповедања и 22 куће и стана

- Феодосија – 1 насилно заповедање и 8 кућа и станова

- Бахчисарајски рејон – 1 насилно заповедање и 66 кућа и станова

Депоровани добили више земље него што им припада

Сусрећем се са члановима Врховне Раде (Рада – украјинска Скупштина)

– тајно!

- Татари кажу да ће ићи на присилна заповедања земље, јер се неће остварити њихово право на добру земљу.

- Тврдим да кримски Татари данас немају никакав проблем са земљом! Ево информација Кримског републичког катастра – Татари су добили

76 хиљада парцела! Сада помножите то са петоро људи – толико броји просечна кримска породица и колико ћете добити?

- 380.000. Али зар на Криму живи 380.000 Татара?

- Не, на Криму живи 250.000! Једноставно су добили више земљишних парцела него по глави породице! Добили су по 2 и 3 парцеле! Разумете?

- Па шта онда они желе?

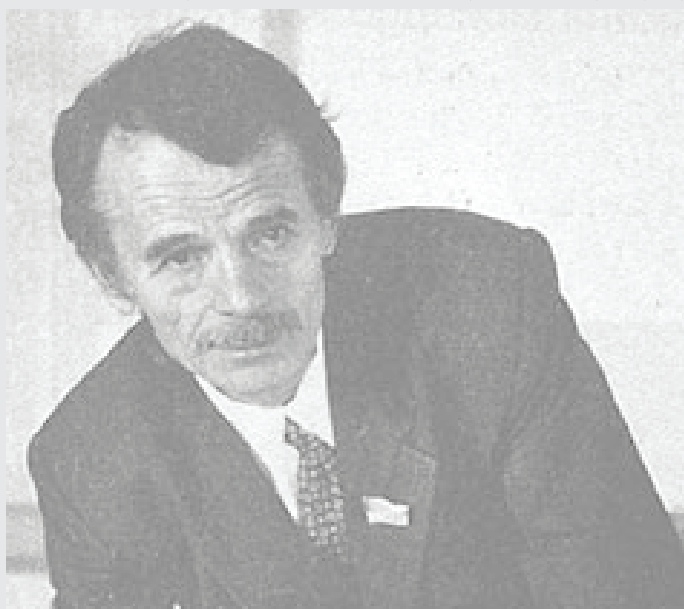
- Они желе СВЕ!

- Али зашто власт то трпи?

- ПА ЗАТО ШТО НЕМА ВЛАСТИ НА КРИМУ! Знате ли како се решава то питање у земљи која има јаку власт? Ево примера! У Турској су становници такође кренули у насилно заповедање земљишта, па је Национално веће Турске за један дан донело одлуку и наоружана полиција уз помоћ армије, опет за један дан, насилно обуставили све незаконите градње, без! Ето то је власт!

Коначно решење кримског питања?

А ево како размишљају неки лидери кримских Татара – цитирам на основу диктафонског снимка татарског скулптора Иљми Ахметова: «Ми се просто враћамо на своју земљу. И нико нас неће зауставити, ни Путин, ни Јушченко, ни Јанукович, нико! Нико нас на овом свету неће зауставити. Али ми сада нећемо покретати рат. Ми ћемо једноставно узети све што припада нашим прецима. Нама је Алах дао ту земљу. А би сте сада дошли овде као окупатори, освојили сте је и сада говорите да је наше – ваше! Убрзо ћемо ми, Татари, владати на Криму и издавати законе, а представници других националности на Криму ће живети у својству

Лидер кримских Татара Мустафа Џемилев

гостију – ако им ми то дозволимо!»

Како читаоци не би стекли мишљење да ја распирујем међунационални раздор, одмах ћу рећи: велика већина кримских Татара су марљиви, поштени, разумни људи који се заиста не слажу са екстремистичком идеологијом меџлиса. Ево излагања кримског Татарина Синавера Халилова на «Новом каналу» украјинске телевизије.

«НАСИЛНО ЗАПОВЕДАЊЕ НИЈЕ САМО АНТИУСТАВНО, оно ограничава права људи који су на законској основи добили државне акте за парцеле, а које су заслужили својим радом. Разлог насилном заповедању земље није у томе да људи немају где да живе, већ у томе да је већина учесника насилног заповедања земље дошло из степског дела Крима, где су при расподели већ добили свој део – 5 до 7 хектара, али су данас пали под утицај свеопштег БЕЗУМЉА!... Они мисле да имају неко ПОСЕБНО ПРАВО на добијање земље због тога што су депортирани.»

«Насилно заповедање земљишта организује група људи заинтересованих за дестабилизацију атмосфере на Криму. Ти људи не представљају цео татарски народ Крима...» Меџлис манипулише простим људима који заиста имају потребу да реше своје стамбено питање». Управо њихови «краљеви» насилног заповедања земљишта зову да се одбране своје парцеле на било који начин, макар пали и погинули, показати сваку врсту супротстављања! Ти јадни људи су тамо само топовско месо!» - убеђено говори Халилов.

И ево, читајте најважније:» Ако власт не престане с тим акцијама,

ако не повуку позиве на одговорност организатора насилног заповедања земљишта, све се иде на то да се овде пролије крв, да би настао конфликт на међународној основи».

Албанци уче Татаре?

Журио сам путем у Симферопољ. Одједном се заустављамо – пут су прелазили кримски Татари. Тачније, претрчавали су с једне стране на другу и назад. Сетио сам се да сам то видео на Косову 2004, где су исто тако трчали Албанци, како мировни батаљон не би пришао до спаљене српске цркве. То зову «флеш-моб», албамски изум. Стајали смо четири сата, док «Беркут» није успео на крају да мало помери гомилу како бисмо ми прошли...

...Тамно кримско вече под Севастопољем. Идем на састанак са једним од атамана кримских Козака. На уговореном месту у моја кола седају два човека са марамама и везују ми очи. Дуго путујемо. Затим возе по уском путељку. Степенице, мирис влажне земље. Подрум. Десетак Козака. Атаман (рецимо тако) не пружа руку. Главом даје знак – седите. Без сувишних речи показује на сандук – са гранатама и аутоматима. Тихо прича:

- Ми се спремамо за рат! Поред Меџлиса на Криму делује још и исламска партија «Хизб ут Тахрир». Она је по целом свету организовала терористичке акције! Ево, слушајте шта причају ти људи: «Ислам противуречи демократији, пошто муслиману нису потребне неке слободе.» Није лоше, зар не? Код «Тахрира» и других вахабитских група оружја - на милионе, модерна стрелишта, средства везе!

- Али, како то? - мрмљам - Није лако започети рат – цео свет ће устати против агресије.

- Ето те наивности Московљана! Козаци су се гласно насмејали – Рат ће почети по систему паљевине Рајхстага, јасно? Једноставно, једном ће негде «случајно» изгорети колиба старог Татарина пензионера и готово! Крици, Вапаји! Запад ће да представи кримске Татаре као угњетавани народ, као што се десило са Албанцима на Косову, и за четири сата биће овде НАТО, односно, Турска. И, готово! Руси ће бити изгнани са Крима. Заувек!

- Тако, а да ли је могуће то предупредити? – упитао сам. – Да се сада обрати за помоћ НАТО-у са оптужбом да лидери Меџлиса кримских Татара изводе агресију против словенског становништва на полуострву? Да нападају уставни и владине законе на Криму. Тада би НАТО требало да заштити оне који су поднели жалбу. Ко први поднесе жалбу – то је најважније!

- Да, националне заједнице спремне су да се обрате Комисији за људска права при ОЕБС-у, али тако се Крим неће спасти!

- Где је онда излаз по нашем мишљењу?

- Кримљани имају једини излаз ако спроведу референдум док Крим као аутономна јединица има на то право! Дајте ми милијарду долара, ту је и поткупљивање и ја ћу за три месеца спровести референдум! И Крим ће за три месеца бити руски! У противном, полуострво ће бити у крви. Нема другог излаза! Видимо да немамо одакле да чекамо помоћ. Гледајте, већ је почео прави рат у Бахчисарају! Мора се делати одмах! Није само Бушу дозвољено ширење демократије и гоњење Бин Ладена. Има много Бин Ладена. Неки живе на Криму. Уосталом, Путин је рекао да ће бити захвалан ако га обавесте о чињеницама у вези са тероризмом против руских грађана. Ево, ја чекам награду!!! Јављам адресу оазе тероризма – Крим! Нас, Русе, већ убијају, једног по једног! За годину дана убијаће нас на стотине, као што је било 1991. у Чеченији, у Грозном. О томе сви ћуте... А знате ли да Меџлис има спискове људи који «могу да покажу озбиљан отпор» и које Меџлис планира да физички одстрани? Схватите, рат на Криму је неизбежан!

Тако говоре Козаци. А ево шта каже врховни муфтија Крима Абсатар хаџи Дербисали:

- Ми смо за мирно решење свих питања, али... данас на Криму има око 30 до 40 вахабитских група, а у свакој има око 100 обучених бораца. Ко их учи? Турски, јордански и чеченски инструктори. Имају најсавременије наоружање, полигоне. Обични Татари их се плаше, јер морају да им се поковавају.

Свештеник из Чеченије

С надом питам оца Виктора, старешину храма у селу Насипно, бившег војног свештеника у Чеченији, познатог на Криму по његовој принципијелности и поштењу.

- Оче Виктор, да ли може да се избегне рат на Криму?

- Не, - одлучно каже отац Виктор. – Не може. Да су пре пет година разјурили Меџлис и строго контролисали насилно заповедање земљишта, било би могуће све зауставити.

- Као верник, реците, због чега нам се све ово догађа?

- Због свега! Због кукавичлука, зато што неморално живимо, немарно се молимо, мало волимо Христа, мало волимо једни друге. Због лењости, због пијанчења! Зато што не знамо да се чврсто држимо! Да се ујединимо! Ох, много тога ће морати да претрпе Руси на Криму!

- Али, на крају, Бог ће спасти хришћански Крим?

- Бог спашава оне који сами желе да се спасу! А док не научимо да учимо, да се молимо, да се трудимо, размишљамо, верујемо, да волимо једни друге, да се ујединимо у Христу, нас ће презирати и угуњавати сви.....

«Поштујем Путина, али...»

Сећате се питања Татјане Мануиленко путину на недавној великој конференцији за штампу: «Због екстремистичких акција кримских Татара овде су се нагло погоршали међунационални односи. С обзиром да већину становништва чине етнички Руси, а многи су од њих и руски грађани, да ли могу да се надају помоћи од Русије?»

Одговор Путина је познат:» Ако нас украјинско руководство позове да суделујемо у решавању кримског проблема, ми ћемо бити спремни да укажемо помоћ нашем суседу...»

- Поштујем ја председника Путина, схватам да му је тешко... Али те његове омашке! Горчина је у гласу пензионисаног поморског официра у Севастопољу. «Ако нас украјинско руководство позове!» А ако не позове?! Колико ми у Севастопољу молимо Русију за помоћ !... Зар је могуће да ће нас Русија поново предати и изневерити? Шта да радимо? Склонити хришћане с Крима или по други пут депортовати агресивне лидере меџлиса? Наредити свима да буду атеисти? Да се сви моле једном Богу?

Већ сам се премао да напустим Крим у веома песимистичком расположењу, кад одједном – новост:

Врховна Рада (скупштина) Украјине, с обзиром да више није било могуће не приметити чудовишан број насилног заповедања земљишта, донела је, упркос свему, закон о кривичној одговорности за насилно заповедање земљишта законитим власницима. Али председник Украјине, саветујући се са министром спољних послова Тарасјуком, главним противником Русије, врло дуго није потписао закон. Украјински парламент је ипак успео да елиминисе Тарасјука из владе. А 18. јануара Рада (скупштина) је по други пут донела закон о кривичној одговорности за насилно заповедање земљишта.

Али Јушченко је и тада одбио да потпише закон – «потребне су консултације» и остало.

Затим су у јануару 2007. покушаји власти да ипак примене законе на Криму довеле до бурног супротстављања кримских Татара – а власти се, немајући јасна упутства како применити нови закон, и да ли га уопште примењивати, повлаче.

А када је 3000 Татара у Симферопољу извршило пробу преузимања власти код зидина парламента, они су полицију просто пребили, а пет полицајаца је завршило у болници. Влас је запала у апатију. Видевши њену потпуну немоћ, многи официри и војници, чак и специјалци, препали су се и почели да подносе оставке не желећи да буду незаштићене мете. А председник Јушченко је и даље размишљао.

Али, онда је одједном почело некакво кретање. Прво је председник Врховне Раде Крима брзо отпустио свог саветника, истог оног И. Аметова. Потом је, одједном, био скинут «политички коректан» пријатељ Меџлиса, начелник МУП-а Крима В. Хоменко. Треће, председник Украјине Јушченко, који је толико активно до тада подржавао Меџлис, одједном је изјавио да ће ипак потписати закон о кривичној одговорности за насилно заузимање земљишта. И потписао је.

Те ноћи је у Меџлису дуго горело светло – лидери су се договарали, викали. И нашли излаз : Затражили су да власти Крима званично легализују кримским Татарима «насилно заузимање» земље – «онда више нећемо отимати земљу».

Затим следи, у суштини, ултиматум: «Ако до 18. фебруара кримске власти не испуне те захтеве, онда ће 19. фебруара кримски Татари да почну акције непослушности.»

Очекује се тихо, топло пролеће

Таква је временска прогноза на Криму. Дај Боже! И Алах! Али пушка је запета. Крим је у страху у ишчекивању почетка примене закона о враћању насилно заузете земље. Војници спремају оружје. Козаци, такође. А споља је све као и обично. Хришћани се моле и пију. Разумни татари уздишу и врте главом. Организатори масовних туча броје будуће хонораре... Полиција на Криму лови проститутке. Православна црква се активно бори с ђаволским бројем «666». На кеју Феодосије штанд, озбиљни људи предлажу:» потпишите се, да ли сте за НАТО или сте против?» ја кажем:» Ви се само НАТО-а плашите?» - «Да, само НАТО-а.» Погледао сам их у очи – срећни људи! Не желе ништа да знају и неће ни знати. Потпуна непућеност о стварним претњама – Кримљани иначе више воле да беже од стварности.

...У главном граду Крима Симферопољу на огласној табли поред зграде Савета министара Аутономне републике Крим учвршћен је велики специјални календар:»До почетка акције непослушности остало је...»

Олег Осетински, Фокус, 19. фебруар 2007.

Тврђава Судак коју су дигли Ђеновљани крајем 14. и почетком 15. века

(поготово она књаза Михајла, која је остала нереализована из неких других разлога) јесте била потпомагана од стране Русије, али и неретко обуздавана да не би у неповољном тренутку постала генератор сукоба између великих сила, што нам говори често и о српском неразумевану шире и, како се данас да приметити, често далековидије руске спољне политике.

Неуспеси Србије у српско-турском рату 1876. године, који су претили да се претворе у потпуну војну катастрофу, били су спречени прво руским инсистирањем на примирју, а потом руским ултиматумом и објавом рата чијим је исходом Србија не само од поражене стране постала победник, већ је постала и међународно призната држава, додуше са по њеном мишљењу недовољним територијалним проширењем. Преговори са бечким двором у Рајхштату (којима је још пре руског уласка у рат покушано да се добије проширење Србије западно од Дрине), као и укупна руска брига за српске устанике у Босни и положај тамошњих хришћана, нису уродили плодом због тешких спољнополитичких околности и практично једнодушнот противљења свих европских сила Русији, али јој се не може пребацити недобронамерност у покушају да се на Балкану извуче што је могуће више за српску ствар. У повољнијим историјским условима, Србија би знатно раније остварила своје националослободилачке планове, но, у случају Берлинског конгреса 1878. године се поновила прича да велике силе увек радије чине уступке на туђ него на свој рачун, и Русија ту није представљала изузетак.

Треба напоменути и то да Русија током целог XIX века ниједном није подупирала амбиције младе српске државе у погубном правцу, као што је нпр. била објава рата Бугарској након њеног уједињења, а која се завршила убедљивим српским војним поразом. Са друге стране се свако удаљавање Србије од Русије и њено касније приближавање централноевропским силама претворило не само у скоро потпуно затомљавање свих њених ослободилачких амбиција, већ и у скоро огољено претварање Србије у њихов колонијални посед и пандурско- бирократску творевину.

Искушења XX века

Полет модерне српске државе на прелазу векова је, осим пуклом династичком променом, узрокован у првом реду њеном поновном спољнополитичком преоријентацијом у правцу руско-француског савеза. Тиме је Србија Петра И Карађорђевића почела да поново дише пуним плућима што јој је донело, поред несумњивог напретка, и мноштво искушења и опасности. У случају анексионе кризе 1908. године, Русија је, и сама непосредно пре тога знатно ослабљена у рату са Јапаном (1905) али и револуционарним врењима, била приморана да обузда српски понос и изврши притисак да се она помири са аустријском анексијом Босне и Херцеговине, а све због тога да би се избегао општи рат. Потоњи опоравак Русије био је пресудан да се српски ослободилачки полет усмери на другу, тренутно једино плодотворну страну - на југ, према областима које су грцале под турским безвлашћем. Руска улога у обуздавању и обједињавању балканских хришћанских држава у правцу стварања њиховог савеза за ослободилачки рат била је пресудна. Иза турског пораза 1912. у Балканском рату стајала је руска дипломатија, а иза каснијег међубалканског братоубилачког отимања о делове територија услед различитог тумачења одредби међусобних споразума, стајале су балканске националне сујете потпириване управо од других великих сила које су уз помоћу њих тежиле да пониште руске спољнополитичке учинке.

Врхунац несебичности руско-српског савезништва представља 1914. година када је Русија, да би заштитила и своје и српске интересе којима је претило да буду прегажени од стране надмоћне силе, неприпремљена ушла у Први светски рат у коме је потом претрпела и милионске губитке и пропаст самог царства. Управо из солидарних разлога послератна Краљевина Југославија представљала је најсрдчније уточиште беле емиграције из Совјетског Савеза и најтврђег поборника антибољшевичке политике (поред Пољске) међу државама из источног дела Европе. Оваква тврдокорна политика је, са друге стране, уназдила међусобне односе српског народа и Русије под бољшевицима, покушавајући да, са српске стране прекасно, надомести пропуштено у само предвечерје Другог светског рата и напада

нацифашиста на Југославију.

Нова светска катастрофа завршила се победом просовјетских партизанских герилаца који су преузели власт над Југославијом комбинујући англоамеричку и совјетску помоћ која је у задњим фазама рата непосредно протутњала кроз Србију у виду тенкова Црвене армије и тако убрзала тријумф комунистичке ратне опције на штету њених политичких алтернатива. Идила „идеолошке и словенске“ сабраће била је ипак врло кратка, и завршила се већ 1948. године директним сукобом на релацији Београд – Москва, након чега је Југославија уживала не само симпатије већ и јавну и тајну подршку западног војно-политичког савеза. Номинално несврстана држава, друга, Титова Југославија је касније постепено обновила односе са СССР-ом који су од тада па надаље били коректни, али никада више савезнички и срдчни. Напротив, у слојеној хладноратовској подели света оваква „несврстана“ Југославија играла је двоструку улогу на клацкалицы међународне политике, далеко више за рачун Запада него Истока и поред номиналне идеолошке опредељености за социјалистички државни цонцепт. Но, совјетска Русија је и у таквој позицији Југославије успела да пронађе довољно простора за конкретну сарадњу, али и њено отупљивање улоге алтернативе совјетском империјалном државном социјализму кога је Југославија као држава „социјализма са људским ликом“ промовисала најчешће за рачун Запада, спречавајући при томе да процес деколонизације трећег света заврши у совјетску корист приступањем нових афричких и азијских држава источном блоку.

Слом комунизма и последични распад обе мултинационалне државе, и Совјетског Савеза и Југославије, ставио је и Србе и Русе у сличну ситуацију преиспитивања и својих позиција у међународном животу, али и својих међусобних односа. Економски и политички распад државних творевина у којима су обитавали, оставио је, у у српском и у руском случају, значајан проценат њиховог народа ван територија матичне републике где су потом ескалирали међуетнички сукоби. Међутим, док је Русија што због сопствене

Данијел Фрид и владика Теодосије у Дечанима

величине и значаја, али и искуства у коришћењу наслеђених државних механизма из совјетске епохе, успела да делом пацификује центрифугалне силе и постепено почне да поново јача свој утицај на простору бивше федералне државе, Срби, који су били препуштени својој судбини са далеко мањим капацитетима, прошли су много горе. У „ратовима за југословенско наслеђе“ проглашени су за парије међународне заједнице које су, комбинацијом политичких и војних интервенција не само сабијене и једним делом протеране са својих старих етничких простора, већ су и вештом заменом теза доведени у позицију да буду оглашени за главне кривце за распад и све сукобе који су се десили на просторима бивше Југославије. Налазећи се у таквој независној ситуацији, Милошевићев режим је, често неискрено, покушавао да пошто-пото прибави себи било какву руску спољнополитичку подршку, не марећи за то да на тај начин заправо увлачи Москву у нежељену конфронтацију са западним силама. Насупрот томе, међународно политички ослабљена Москва се није либила да искористи такве очајничке потезе да се реафирмише као битан чинилац међународне заједнице, а ни да их се већ у следећем тренутку, када задобије који поен на спољнополитичком пољу, растосиља.

(Не) научене историјске лекције

Опоравак Русије и њен повратак на међународну сцену у великом стилу, испрва као да је заобишао постпетоктобарску Србију, за коју се чинило да је једном за свагда окренула леђа некада блиском, а сада и географски и идејно далеко удаљеном, традиционалном савезнику. Ништа није помогла ни несебична помоћ Русије у првим данима и месецима после петог октобра, када је уз њену помоћ не само извршен миран трансфер власти у Београду, него су Србији опроштени и многи дугови из претходног периода, те дата „на реч“ довољна количина енергената да се прегура најкритичнији први период транзиције. Чак и када се потом почело увиђати од колике користи могу бити трговински споразуми са Русијом наслеђени из Милошевићевог периода, све те могућности су остале неискоришћене. Не само да до данас није формулисана, а камоли спроведена у план било каква српска привредна или политичка стратегија према Русији, него је напротив, руском 11

капиталу (који такође не долази плански у ове крајеве) на све могуће начине онемогућено да слободно притиче. У јавности су, до недавно, стално преовлађивали ставови ниподаштавања спрам руске улоге у савременом свету, које су са јачањем путиновске Русије постали потпуно депласирани и мимо реалности. Први знаци промена у јавном мњењу почели су да бивају приметни тек са истицањем позитивне улоге Русије у решавању косовског проблема, која је, како су преговори одмицали, постала и главни српски спољнополитички адут.

Садашњу велику популарност Русије и жељу за успостављањем блиских међусобних односа са њом међу грађанима Србије, коју бележе сва истраживања јавног мњења, подједнака је, ако не и већа, од подршке медијски фаворизованим евроинтегацијама. Она је истовремено и израз реакције на потиснуте емоције које су традиционално преовлађивале на овим просторима, с обзиром на укупна историјска искуства, али и увиђање о обостраној користи и подударности српских и руских интереса. Како су ова увиђања још увек присутнија на нивоу симпатија него на нивоу конкретне операционализације, чини нам се да данас поново постају актуелна упутства Ивана Југовића, Карађорђевог изасланика код Руса, којима се руководи вожд приликом придобијања њихове помоћи за стварање модерне српске државе, а који упућују на проналажење правог баланса, емотивног и интересног, у односима Срба и Србије са овом великом силом: „Ја вас нисам одвраћао од Руса, јер је у интересу нашем стајало, да се њих држимо и њима за помоћ обраћамо и да од њих помогнути будемо; али сам свакад од оног дана када сам ја са Русима у Влашкој био, са њима говорио и у Србију повратио се, саветовао: да будете са њима на опрезу, да будете строжни и при самом примању њихове помоћи, и да свакад и то са највећом учтивостију према њима не претварајући се, строго на свој интерес пазите.”

Истим би се ставом требали руководити и савремени српски политичари, нарочито они који претендују да воде озбиљну државничку политику.

Димитри Сајмс: Колико је Косово споредна прича у односима САД и Русије

На маргинама семинара Никсоновог центра насловљеног ”САД и Русија“ било је речи и о питању које у жижу међународне пажње поново гура до недавно заборављени Балкан, а које гласи: да ли решење статуса Косова може да постане озбиљнији камен спотицања у односима САД и Русије? Маја Дракер припремила је следећи извештај.

Садашње стање америчко-руских односа не наговештава ништа налик обнови хладног рата али нико у руском естаблишменту не сматра да билатерални односи између САД и Русије могу да се дефинишу као осмишљено партнерство. Пре би се могло рећи да две земље сарађују искључиво у доменама где се њихови интереси стриктно преклапају, а таквих нема превише, закључено је на скупу у Никсоновом центру.

Демократија западног стила, какву промовише Вашингтон, није прихватајив модел за Русију која инсистира на такозваној ”сувереној“ демократији лишеној спољних утицаја. САД и ЕУ нису Русији узор, а енергично промовисање америчких интереса у пост-совјетском простору - конкретно у Украјини и Грузији - као и најављено стационирање система ракетне одбране у Пољској и Чешкој републици постају све већи трн у оку Москве, сматра председник Никсоновог центра, Димитри Сајмс.

Стога релативно неважно питање статуса Косова постаје потенцијално експлозивни проблем .Чињеница да Русија користи косовску карту је симптом, а не узрок проблема , указује Сајмс, напомињући да би спор око косовског решења могао да доспе уље на оно што већ тиња у нестабилним односима између САД и Русије . Ако САД не буду опрезно пришле том питању, Русија ће пример Косова прогласити преседаном за Абхазију у Јужну Осетију.

“Русија не може да спречи независност Косова, а ми не можемо да спречимо одвајање Абхазије и Јужне Осетије од Грузије. Мислим да је ово први пут у много година да је пред нама потенцијална опасност од војне конфронтације.”

Русија би била посебно кивна уколико Косово стекне независност без одговарајуће резолуције УН јер би се тиме, као и током ваздушне кампање НАТО против Србије 1999, потврдила њена ирелеватност у међународној арени.

Димитри Сајмс наглашава да је независност Косова вероватно неминовни и логични исход процеса који је започет пре осам година, али понавља да постоји још једна опција коју би Србија - како је у више наврата незванично наговештено из Београда - била вољна да прихвати у замену за евентуално прихватање независности, колико год оно било невољно. Нова резолуција Савета безбедности је могућа, уз отворени благослов Русије или 12 пак њену уздржаност од гласања, сматра Сајмс:

“Подела, али не у смислу малих енклава и кантона. Срби би задржали мале области на северу Косова у којима су већ већина и које не контролише влада у Приштини. Срби би с таквим решењем могли да се помире, а и Русија би га прихватила. На тај начин Косово не би постало преседан за Абхазију и Јужну Осетију јер би статус био решен гласањем у УН.”

Руски амбасадор у САД Јури Ушаков, једна од бројних угледних званица на семинару у Никсоновом центру, одбио је да коментарише могући развој косовског питања у Савету безбедности.

‘Кина ће вероватно пратити Русију’

Практично све најутицајније земље света до сада су се мање више отворено изјасиле око тога да ли подржавају независност Косова, или се противе Ахтисаријевој предлогу.

Све, осим Кине.

Познато је, наиме, да званични Пекинг није склон промени постојећих граница, али је око Косова, рекло би се, прилично тих. Зашто се Кина за сада не изјашњава о овом питању?

ББЦ је то питање поставио **Пингу Вонгу, стручњаку за Кину** при универзитету у енглеском граду Нотингему.

“Кина се до сада није изјашњавала, због тога што је план објављен тек пре два дана и Пекинг жели да га проучи. Могуће је да Кина такође жели да се око тога консултује са Русијом. **Не бих искључио могућност и да две земље формулишу заједничку позицију према питању Косова**”, каже Пинг Вонг за ББЦ.

*** Значи ли то да је кинески став о Косову идентичан руском?**

„Претпостављам да јесте. Кинески став о Косову врло јасно је саопштен прошле године, када је бивши председник Ахтисари боравио у Кини. Наш министар иностраних послова и други званичници који се баве спољном политиком су рекли да се противе свакој идеји о наметању решења било којој страни, и да око тог питања треба бити стрпљив и мудар. Став министра иностраних послова је био још оштрији - он је рекао да се при решавању статуса Косова мора поштовати суверенитет и територијални интегритет Србије.“

*** Ако је кинески став о Косову толико сличан руском, због чега се Пекинг не чује, док руски званичници доста често говоре о Косову?**

„Мислим да је то у складу са начином на који Кина иначе води спољну политику. Кина је према многим питањима пасивна - на пример, при гласању у Савету безбедности, Кина је доста често уздржана. Предуслов за пасивни став је наравно да нису доведени у питање кинески витални национални интереси. Дакле, будући да је Русија наговестила да ће можда уложити вето, мени је потпуно логично то што се Кина не изјашњава, јер Русија каже да ће учинити оно што би и Кина урадила. Једноставно није неопходно да Пекинг каже ‚И ми ћемо уложити вето‘ и да тиме можда наруши односе са Европском унијом или Америком.“

*** А шта ако Русија попусти око Косова? Да ли је Кина у том случају спремна да употреби вето?**

“То је наравно могуће, иако су шансе јако мале. Ако Русија попусти, онда ће то значити да за промену става има добар разлог, или да је Запад понудио нешто што је толико привлачно да Москва није могла да одоли . Не могу са сигурношћу да предвидим како би се тада поставила Кина - да ли би кренула за Русијом, или би се држава свог постојећег става о Косову, који је потпуно супротан Ахтисаријевој предлогу. На Косову не постоји кинески национални интерес, али за Кину, која је, као и Русија вишенационална земља, независност Косова може да представља опасан преседан. Лично мислим да ће Кина и Русија блокирати све што води независности “ , каже на крају разговора за ББЦ Пинг Вонг, стручњак за Кину при универзитету у Нотингему у Енглеској.

КОЈЕН: ДУГ ПУТ ДО НОВЕ РЕЗОЛУЦИЈЕ О КОСМЕТУ

Координатор Државног преговарачког тима Леон Којен изјавио је да не верује много у могућност да би ускоро могло доћи до нове резолуције Савета безбедности, која би заменила резолуцију 1244.

‘Биће потребно још много дипломатских напора и политичке добре воље да се дође до нове резолуције која би била прихватљива и за Србију и за косметске Албанце, и за све сталне чланице СБ, да и не помињем многе друге земље које у могућој независности Косова и Метохије виде изузетно опасан преседан за решавање политичких конфликата у другим деловима света’, рекао је Којен агенцији Тањуг.

Он очекује да ће у Савету безбедности, којем је Ахтисари доставио свој предлог за Косово, уследити низ дебата, 'нарочито између Русије и САД', односно да тек предстоје покушаји да се унутар Савета приближе становишта.

'Мишљења о будућем статусу покрајине су јако подељена, нарочито међу сталним чланицама Савета безбедности', указао је Којен. Он је подсетио да су на једној страни САД, Велика Британија и Француска, 'које у пуној мери подржавају Ахтисаријев предлог да се покрајини да независност и сматрају да су даљи преговори беспредметни'.

На другој страни су Русија и Кина, које се противе сваком наметнутом решењу, верују да могућности преговора нису исцрпене и више пута су у самом Савету безбедности недвосмислено подржале суверенитет и територијални интегритет наше земље.

Негде између ова два пола налазе се, према његовим речима, друге земље чланице Савета безбедности. Једне су блиске становишту западних сила, као Белгија, Катар и Панама, а друге су прилично скептичне према Ахтисарију - Индонезија, Јужна Африка, Конго.

'Ипак, тих десет земаља углавном још није донело одлуку и, бар по мом мишљењу, чекаће да види какав ће бити исход првих дебата у Савету безбедности, нарочито између Русије и САД', оценио је Којен.

Мортон Абрамовиц: Светска заједница ће морати да призна независност Косова

У погледу могуће конфронтације са Русијом у Уједињеним нацијама у вези са будућим статусом Косова, бивши амерички амбасадор у Турској и сарадник фондације "Центуру" у Вашингтону, Мортон Абрамовиц је рекао.

Абрамовиц: Русија жели да се постигне споразум који би био прихватљив и за Приштину и Београд, што је, сасвим је јасно, немогуће. Русија није изричито наговестила да ће употребити вето и све док се Савет безбедности не буде састао, неће се знати стварни став Русије. Моје је мишљење да би Руси употребом вета веома допринели регионалној нестабилности и изазвали незадовољство у великом делу света. Али, данашња Русија није Русија Бориса Јељцина, који је потпуно сарађивао са Западом. Русија је данас далеко јача држава, са великим енергетским изворима и утицајем у погледу, рецимо, иранског нуклеарног проблема.

*** Глас Америке: Да ли ће бити тешко да се замени резолуција Савета безбедности УН 1244, према којој се Косово, барем технички, сматра делом Србије?**

Абрамовиц: Резолуција 1244 се мора заменити да би се омогућила легална независност Косова. Ахтисаријевим планом се то постиже. Ипак, треба имати у виду да многе земље доводе у питање и негативно се односе према промени територије, односно мењању граница једне суверене земље. Медјутим, упркос противљењу неких земаља, Савет безбедности ће на послетку морати да донесе праву одлуку или ће створити потенцијално велики хаос.

*** Глас Америке: Да ли би Албанци могли једнострано да прогласе независност?**

Абрамовиц: Уједињене нације никада неће прогласити неку земљу независном, али ће признати независност земље која то сама прогласи. Ахтисаријев предлог не помиње специфично независност, али то имплицира. На крају ће светска заједница морати да призна независност Косова. Одбацивањем резолуције 1244 ствара се правна основа да поједине земље унитарно признају независност те покрајине... С друге стране, Србија би могла, уколико Уједињене нације прихвате Ахтисаријев план, да предложи одвајање северног дела Косова, или то де факто и учини, мада се томе противе скоро све земље света. Србија би се таквим потезом довела у врло незавидну ситуацију у односу на Запад и угрозила тежње у погледу будућности... Поред тога, САД, као земља која председава Саветом безбедности, олакшаће релативно брзо решавање будућег статуса Косова и надам се да ће се Запад ујединити и омогућити постизање решења, уместо неограниченог одлагања.

Интервју Мартија Ахтисарија, специјалног изасланика УН

Решење о коначном статусу олакшаће пут Србије у Европску унију, каже представник УН за решење проблема јужне српске покрајине.

Специјални изасланик Уједињених нација Марти Ахтисари оценио је да је немогућ договор Београда и Приштине о коначном статусу покрајине и да ће његов предлог, уколико добије подршку Савета безбедности УН, Србији отворити пут ка европским интеграцијама.

*** Независност Косова угрожава европски пут Србије и може дестабилизovati регион, да ли сте уопште размишљали о томе?**

- Не мислим да ће наше решење угрозити Србију, већ је супротно случај. Ако добијемо подршку за наш предлог у Савету безбедности УН-а, то ће олакшати пут Србије у ЕУ. Као што је говорено раније Косово нема везе са процесом приближавања Србије Европској унији. Очекујем да, када план за Косово буде имплементиран, Србија сарађује са међународном заједницом. Решење за Косово ће олакшати пут Србије у ЕУ. Ако успемо да у Савету безбедности УН-а усвојимо решење, према ономе што се чује од званичника ЕУ, сматра се да би преговори са Србијом о чланству у Унији могли да започну већ идуће године.

*** Да ли је протеклих 30 дана ефективних разговора Београда и Приштине било довољно за постизање решења?**

- Мислим да је било више него доста времена. Водио сам и раније преговоре за решавање других проблема, који су трајали и много мање.

Ако стране стварно желе решење, онда је било довољно времена. Међутим, све док Београд инсистира да је једино прихватљиво решење аутономија Косова, коју је укинуо Слободан Милошевић 1989. године није могуће постићи компромис. Када Србија говори о компромису то значи да Приштина мора да прихвати виђење Београда. Они, међутим, чини се, нису спремни на то.

*** Ваш заменик Албер Роан оценио је да је предлог о статусу средина између ставова Београда и Приштине. Шта је ту средина, ако се отвара пут независности Косова?**

- Када је то рекао он је говорио о детаљима предлога решења, пре свега око децентрализације. Било је отпора од стране Приштине да прихвати предложени број општина и њихове надлежности. Морали смо да их уверимо да је то фер решење. Иначе, првобитни предлог био је средина између ставова две стране, до које сам хтео да приближим Београд и Приштину. Међутим Приштина се примакла и финално прихватила предлог, док је Београд и даље остао удаљен.

*** Из Русије и даље стижу упозорења да су против сваког решења које није прихватљиво и за Београд?**

- Треба оставити да се види како ће Русија реаговати, када ствар дође у Савет безбедности. Треба бити фер према Русији која је до сада подржала све изјаве Контакт групе. Они су рекли, према мом мишљењу, да сматрају да ће бити тешко подржати нешто што није резултат договора. Представници Русије су учествовали на преговорима у суботу. Јасно су могли да виде колико су две стране удаљене и да није могуће постићи решење.

*** Који ћете статус Савету безбедности предложити за Косово?**

- Многи су већ унапред извукли своје закључке, на основу мог предлога предатог 2. фебруара Београду и Приштини. Рекао сам још тада да то није финални документ. У међувремену смо извршили мноштво измена, и биће још мањих измена пре него што документ буде упућен у УН. Документ који буде прослеђен Уједињеним нацијама представљаће извештај у којем ће бити јасан предлог статуса Косова, без икаквих нејасноћа. Надам се да ће Савет безбедности моћи да почне разматрање документа у последњој недељи марта.

*** Ако је Ваш предлог независност, зар то није у супротности са Повељом УН?**

- Како год био будући статус Косова, мора се поћи уназад на Резолуцију 1244 која није диктирала шта ће бити будући статус. Ако се погледа предлог види се да се ради о компромису. Ја нисам рекао да ће то бити независност. Стране су то већ саме закључиле. Ако узмемо у обзир да ће бити тако, мора се имати у виду да ће на Косову бити јако међународно присуство, које ће водити ЕУ. Ради се о европском проблему пре свега и зато ће међународно присуство водити ЕУ, а ту ће бити и даље НАТО и Оебс.

*** За осам година ни један од стандарда у покрајини није спроведен, на основу чега онда очекујете да ће косовске власти заштитити права Срба?**

- Није тачно да ни један стандард није имплементиран. Потребно је даље радити на имплементацији стандарда, а најбоље за њихову примену је када имате европску перспективу за обе стране. Имплементација стандарда биће део процеса приближавања ЕУ. То је најбољи инструмент, јер се не може ући у ЕУ ако стандарди нису примењени.

РАЗГОВОР СА ДАНИЈЕЛОМ ФРИДОМ И ЕПИСКОПОМ ТЕОДОСИЈЕМ

*** Живојин Ракочевић (КИМ Радио): После данашњег састанка шта је оно основно о чему сте разговарали и на шта сте ставили акценат**

Данијел Фрид: Моје је задовољство што сам овде и част је што ме примио Владика. Част ми је што сам на овом историјском месту које нас подсећа на вековима старо српско и српско-православно присуство на овој земљи и подсећа нас Американце на нашу одговорност да се српско присуство на Косову заштити и очува и остане живо присуство на Косову данас, сутра, за пет година и за пет стотина година. И ми смо посвећени томе.

*** КИМ Радио: Практично се верује да Американци једино могу да заштите Србе на Косову. Да ли је то тако и да ли ви можете тако да делujete.**

Данијел Фрид: Хвала вам на вашим изразима поверења, али ми нисмо једина земља овде. КФОР, НАТО је овде са одговорношћу (да обезбеди) безбедност на Косову и ми у НАТО-у радимо против свих екстремиста. Свака нација има своје лоше људе и свака нација има своје мудре људе и овде смо да спречимо екстремисте да начине штету. Али овде има многих нација које су томе посвећене. Но, да одговорим на ваше питање - Американци ће остати. Нећемо напустити Косово и НАТО ће остати и након што се одлучи статус. Остале овде и наставићемо да бранимо овај манастир и просторе од свих непријатеља и радићемо са српском заједницом северно од Ибра и јужно од Ибра да обезбедимо да српско присуство у овој земљи остане.

*** КИМ Радио: Једна ваша изјава је изазвала доста пажње. У Нишу сте, чини ми се рекли да треба "сачувати српство" на Косову. Шта то значи?**

Данијел Фрид: То сам заиста рекао. И под "српством" подразумевам српско присуство као целину: народ, верске институције, манастирска имања и историјски континуитет. То није питање само народа. То је питање историјског присуства и континуитета и то је оно што сам мислио под "српством" и ја то заиста мислим. Ми Американци не верујемо, а мислим да ни међународна заједница не верује у национализам или у националистичке програме. Ми верујемо у поштовање заједница које су овде. И наравно где има бољег места од овога да се подсетимо "српства" на Косову.

*** КИМ Радио: Ово је друштво које нема довољан потенцијал, нема велики потенцијал. Има ли смисла дати му превелику одговорност?**

Данијел Фрид: Да ли мислите на косовско друштво у целини или косовске Србе?

*** КИМ Радио: Косовско друштво.**

Данијел Фрид: Ми немамо више најбоље опције, зар не? То смо изгубили негде након 1989. када се стара Југославија распала. Али морамо да учинимо најбоље од онога што имамо. Косово је увек било релативно сиромашно место. Али видели смо и друге сиромашне земље које имају потенцијал да се развију. Зато мислим да економија овде у будућности има прилику да се развије. Међународна заједница ће морати да помогне. Свако мора да учествује у томе. И уместо паролa о прошлости - ко је шта урадио и када сви људи на Косову Албанци, Срби, Роми, Турци, Бошњаци, сви треба да раде на бољој будућности за себе и за своју децу.

*** КИМ Радио: Да ли ви видите неку балканску интеграцију као будућности а сада се управо чини да се мења Дејтонски споразум и да више није тако јак.**

Данијел Фрид: То је добро питање. Ја сам увек лично сматрао да Југославија није била лоша идеја. То је био један начин за све Србе у овом делу света да живе у једној политичкој заједници. Наравно, то се не може вратити. И знамо да је она убијена. Али има други начин за све Србе да живе у једној политичкој заједници а то је за све нације у овом региону да постану део Европске уније. И у европској будућности Срби ће бити део једне заједнице и границе ће бити од мањег значаја и тај сан о земљи без граница ће бити близи реалности. Зато статус Косова није крај, то је почетак пута ка Европи за Косово, Србију, за све земље овог региона, за Црну Гору. Мислим да је то дугорочно решење за будућност.

*** КИМ Радио: То је мало чудно. Видите, Немачка и Црна Гора не могу имати исти глас у Европској унији.**

Данијел Фрид: Да, наравно, али питајте Словачку да ли јој је драго што је у Европској унији. Сирутан сам да им је драго. Да то је много мања земља него Немачка, али размислите шта Европска унија значи: нема виза, отворене могућности за запослење, шири хоризонти за вас и вашу децу, она значи веће стандарде, већу отвореност, мање страха, мање национализма. То ће бити дуг пут, али статус Косова није крај. То је почетак.

*** КИМ Радио: Чега? Чега почетак?**

Данијел Фрид: Волео бих да имамо бољу будућност али волео бих да су многе ствари биле другачије. Рекао сам владици да бих волео да Александар Карађорђевић није био убијен 1934. волео бих многе ствари, волео бих да 14 променим много тога. Волео бих да Слободан Милошевић није урадио оно

што је урадио. Волео бих да сада водимо сасвим другачији разговор. Али ту смо где смо. Морамо да учинимо оно што најбоље можемо. И желим да Срби са Косова знају да Америка брине много о њиховој будућности, вашој будућности. Зато желимо српско присуство на Косову трајно овде и то живо присуство, не у сећању, не у избеглицама, него живо присуство као део једне живе земље. Мислим да ће то бити оствариво, надам се да хоће.

*** КИМ Радио: И последње питање, овако уско политичко, тренутно политичко. Шта мислите да ће се променити у Ахтисаријевом плану?**

Данијел Фрид: Видите, Ахтисари је изашао са планом који ће већ омогућити пристојну будућност за Србе на Косову након што се статус разреши. Али тај план није затворен. Има још један састанак у суботу 10 марта и надам се да ће српски преговарачи доћи са неким конкретним идејама. Али ово је озбиљан план и ово није неки тајни план. И можете га одмах прочитати, и надам се да ће то људи учинити јер све приче што се шире о том плану иду на интернет. Погледајте га. 95% тог плана је о заштити и гаранцијама за Србе и српске заједнице и манастире на Косову.

*** КИМ Радио: И долазимо до последњег питања. Да ли ово друштво има потенцијала да прихвати овај план и да га спроведе?**

Данијел Фрид: Мислим да има, али то они неће радити сами. Међународна заједница ће остати. Након статуса, Европска унија, НАТО и међународно присуство са овлашћењима ће остати. Мислим да сте у праву у основи ако сам разумео ваше питање да неће бити фер једноставно да одшетамо са Косова и кажемо - Е сада збогом, остајете сами. И Косовари су се сагласили са тим и ми ћемо бити овде. Не одлазимо.

*** КИМ Радио: Хвала**

Данијел Фрид: Хвала и вама

*** КИМ Радио: Преосвећени да ли можемо рећи шта је била основа разговора, да ли је помињана заштита, спровођење Анекса о црквама и манастирима? Какав је уопште ово састанак био?**

ЕП.Теодосије: На првом месту да кажем да посета г. Фрида је велико охрабрење како за наш манастир и братство које овде живи, тако исто може бити велико охрабрење за све Србе који тренутно овде живе и све оне који желе да се врате и живе на овим просторима. Овај манастир је увек имао пријатеље. Тако је и опстао кроз сву своју историју. Данашња посета то потврђује да и данас имамо пријатеље који желе да нам помогну и ми то на прави начин доживљавамо и заиста ћемо све учинити да им пружимо прилику да нам они помогну. На првом месту да опстанемо на овим просторима: Црква, свештенство, монаштво и верни народ. То све чини једну велику заједницу и једни без других не можемо.

Говорило се, нормално, о мерама заштите, како наших светиња и културног блага, тако и народа. Постоји много потенцијала за тако нешто, само морамо наћи начина да искористимо тај потенцијал. Ако то не будемо умели на прави начин да искористимо онда ће узалуд све то проћи, а ми ћемо остати без конкретних мера које чине суштину нашег опстанка у будућности на овим просторима. Верујемо у живот Срба и наше Цркве на Косову и Метохији. Неће нам бити лако. Сигурно ће нам бити тешко. Али то не значи да смо да одустанемо од онога што се од нас очекује и ми смо спремни да поднесемо тај терет, тај крст, јер знамо да су и наши преци то исто чинили у прошлости. Ако тако будемо чинили онда ћемо нешто оставити и нашим потомцима и нашој деци.

*** КИМ Радио: Хвала**

Еп. Теодосије: Молим

Петерсен и Стивен Мајер анализирали Ахтисаријев план

Одлагање доношења одлуке о статусу Косова у Савету безбедности имало би тешке последице по регионалну стабилност, изјавио је у Вашингтону **Сорен Јесен-Петерсен**, стручни сарадник Института за мир и некадашњи шеф УНМИК-а.

На панел дискусији у центру Вудро Вилсон, Јесен-Петерсен и професор са универзитета за националну одбрану Стивен Мајер анализирали су план специјалног изасланика УН, Мартија Ахтисарија, изнесећи често супротстављена мишљења.

Бивши шеф УНМИК-а Сорен Јесен-Петерсен сматра да је Марти Ахтисари саставио **најреалистичнији могући план** у настојању да преброди јаз између Београда и Приштине, али да је недостатак тог плана што не пружа довољно јасну дефиницију косовског статуса.

Професор Стивен Мајер, међутим каже да је, осим што експлицитно не помиње државност, план веома јасан :

«Не бих се сложио да постоји нејасноћа када је у питању крајњи циљ. Мислим да је од почетка кристално јасно шта је циљ Ахтисарија, Рохана, и читавог тима, као и Контакт групе и главних играча у Европи и САД, и зато је Београду тако тешко да прихвати ситуацију у којој не може да победи, а Приштина се показује “приступачном и конструктивном”, јер је у позицији победника. Приштина зна да ће јој, ако исправно одигра своје карте, све само пасти у крило.”

Сорен Јесен-Петерсен каже да би Ахтисари, у пропратном писму уз коначну верзију свог плана, могао да дефинише статус као “надгледану независност”, али да постоји опасност да дође до застоја у доношењу резолуције у Савету безбедности.

“Одлагање после 8 година недефинисане ситуације на Косову било би велики ризик у време када је управа УНМИК-а постала неодржива, управо због нејасноће статуса. Други ризик је што би одлагање могло да доведе до подела у међународној заједници, у Контакт групи која је до сада била јединствена, али и ЕУ где има неколико земаља које нису спремне да се сложе са остатком Уније око форме независности. Тиме би се Косово и регион без икакве сумње - дестабилизовали”

У даљем току одређивања косовског статуса велика непознаница је - став Русије. Јесен-Петерсен каже да је преурањено говорити о потезима Москве јер Ахтисаријев предлог још није представљен Савету безбедности.

“Не мислим да је било која земља са правом вета тако неозбиљна да одлучи шта ће учинити пре него што види саму резолуцију. Контакт група је до сада била уједињена, а Русија је свесна своје одговорности. **Не мислим да ће, ако је Србија решена да буде изолована по том питању, Русија бити спремна да јој се придружи у изолацији.** Сваки потез да се одложи одлука или крене ка решењу другачијем од Ахтисаријевог предлога ће дестабилизovati читав регион. То је велика одговорност и снажно верујем да је ниједна чланица Савета безбедности неће олако схватити, а посебно не оне са правом вета”

Стивен Мајер, пак, подсећа да ће се Русија, у одређивању свог става, руководити првенствено сопственим интересима и можда тражити одређену “погодбу” са Западом за своју подршку.

“Ако Русија уложи вето, враћамо се за преговарачки сто, све су опције опет отворене, а шта ће онда учинити ЕУ ? Русија није једина нервозна земља. Грчка, Шпанија и Кипар се нелагодно осећају према решењу које би било наметнуто.”

Анализирајући Ахтисаријев план, и Мајер и Јесен-Петерсен су дошли до закључка да су, давањем институционалних права општинама, у намери да се заштити српска мањина, предлогом заправо консолидоване етничке поделе, што је Мајер упоредио са садржином Дејтонског споразума.

Када је реч о могућности поделе Косова, Јесен-Петерсен је истакао да би подела била “катастрофално решење” јер би тиме дошло до изолације две трећине Срба који живе јужно од Ибра.

Професор Мајер, међутим, каже да не види због чега би се Срби у јужним деловима осећали боље у случају независности читавог Косова. Он даље наводи да би, ако Косово добије независност, Срби северно од Ибра могли да се одвоје, а премијер Милорад Додик распише референдум у Републици Српској.

Јесен-Петерсен, с друге стране, указује на потребу конструктивног понашања Београда:

“Масовног исељавања Срба са Косова неће бити ако Београд то не буде желео, а неће бити ни покушаја поделе, ако Београд то не буде желео”, истиче Јесен-Петерсен.

НОАМ ЧОМСКИ: Не видим боље решење од поделе Косова

Нисам сигуран да је амерички притисак тако снажан, али претпостављам да је Косово важно из два разлога. Први је могућност за велику војну базу, а друга је могућност нафтевода и гасовода који би пролазили преко Косова или у његовој близини

Драган Бисенић

Америчко једнострано признање Косова, чак и ако до њега дође, вероватно не може имати тако разорне последице по међународни поредак као што је то имало немачко признање Хрватске и Словеније, каже у интервјуу за Данас, славни светски лингвиста и оштри критичар америчке спољне политике Ноам Чомски. Ситуација на Балкану је сада веома другачија и ја не верујем да би Европа желела да се конфронтира са САД,

чак и ако САД предузму такав корак.

За Балкан је најважније да се ствари решавају дипломатским средствима, да престане хистерично звецкање оружјем. Балкан је део Европе где се најлакше може извршити дестабилизација, јер су ту помешани народи, лако је довести до конфронтација на националној основи и, наравно, манипулација. Због тога је Европа толико окренута ка Балкану. Постоје много озбиљније хуманитарне кризе у Африци и нико не обраћа пажњу на њих, јер оне не угрожавају интересе богатих и моћних људи. С друге стране, поремећаји на Балкану стварно угрожавају интересе богатих и моћних људи и због тога долази до кризе.

Пре неколико година, читао сам уводник у Њујорк тајмсу који је наглашавао да Косово треба да се посматра у оквиру “ширег Блиског истока” и да је америчка стратегија за Косово повезана са растућом улогом Америке на Блиском истоку. Идеја је да секуларно муслиманско Косово може да служи као пример за муслимански свет у двоструком смислу: да покаже да муслиманска држава може да буде демократска, напредна и “западна” и да САД могу да успоставе пријатељске односе с таквом државом и да јој помогну у развоју. Да ли вам се ова стратегија чини наивна или реалистична? Може ли то да промени перцепцију Америке у арапском свету?

- Балкан је увек посматран као периферија Блиског истока. Грчка је била у оквиру блискоисточног одељења Стејт департмента све док 1974. није свргнута диктатура коју су подржавале САД. Ја сумњам да олупина од Косова може да буде демократска, напредна и прозападна, нека врста Либана који су САД поново уништиле прошлог лета. Ако би то био случај, зашто Америка не узме Албанију? Или најстаријег и највреднијег савезника, Саудијску Арабију?

** Верујете ли да ће Америка напасти Иран као што се ових дана писало у медијима?*

- Иран је исувише независан и против Америке, а то је одувек највећи грех у очима америчке администрације. Америчке владе не трпе независност. Зашто је Вијетнам нападнут? Зашто бројне друге земље? Отуда захтеви да се Иран казни. Ја и даље мислим, упркос свему, да је готово невероватно да Америка нападне Иран. То би била огромна катастрофа, нико не може да предвиди које би последице то изазвало. Ја могу да претпоставим да само администрација која је стварно очајна може да предузме такав корак. Уколико демократски кандидат победи на изборима, могу да верујем да ће администрација бити очајна. Остале питање Ирака: не може да се остане у њему, а не може ни да се оде.

** Шта су онда мотиви да се САД снажно ангажују за независност Косова?*

- Нисам сигуран да је амерички притисак тако снажан, али претпостављам да је Косово важно из два разлога. Први је могућност за велику војну базу, а друга је могућност нафтевода и гасовода који би пролазили преко Косова или у његовој близини.

** Може се приметити да САД имају и план “Б” за Косово, где би се прихватила фактички садашња постојећа подела Косова у којој би свака страна задржала оно што контролише, док би српске енклаве унутар Косова имале посебну заштиту и неку врсту аутономног статуса. Подела Косова је нешто што сте и ви видели као реално решење. Да ли је то још увек тако?*

- Мислим да то јесте решење. Нека врста поделе где ће српске територије на којима је остало мало Срба бити део Србије, а остатак да буде, како Албанци желе да га зову, «независан», а у ствари да буде део Албаније. Нисам уочио ниједно применљивије решење од тог које је пре десет година предлагао тадашњи председник Добрица Ђосић.

Данас 3-4.03.2007.

Василије Мишковић “ЂУРА ЋЕ ТИ ОПРОСТИТИ ШТО ТЕ ЈЕ ТУКАО...”

Сламање српске воље у противљењу Ахтисаријевом плану очигледно иде теже него што су његови медијско-политички извођачи мислили. Ни интензивирање свих расположивих ресурса не само да још није дало задовољавајуће резултате, него је и питање да ли ће икакви учинци уопште бити постигнути. Након што су се на свим отвореним и прикривеним

медијима који заговарају независно Косово на целомитом евроатлантском Балкану изређали сви који имају моралну или неку другу обавезу да “приопће пучанству” како су српске наде у руски вето у Савету безбедности узалудне, како је “Косово отишло још 1999. због погрешне Милошевићеве политике” и како се треба помирити с реалношћу зарад боље сутрашњице, ред је – након домаће бораније – дошао и на страну “тешку артиљерију”.

Прво нас је неизбежни Ричард Холбрук “добронамерно” упозорио да не верујемо Русима “јер они гледају свој интерес”, што би можда звучало уверљивије да је изговорио неко други (рецимо Борат, Али Џи или Пера Луковић), а не репрезентант империјалне силе која увек и свуда у свету дела искључиво у складу са својим интересима. Ако је и од Холбрука – много је!

Ред је потом дошао на двојак крстарећих дипломата англосаксонског профила, који последњих дана шпартају по српским медијима и понављају непоколебivu приврженост Ахтисаријевом плану у складу с личним уверењима и дипломатским препорукама матичних држава. Један каубојски робустан, други острвски тактичан, кренули су у офанзиву за убеђивање Срба у мирене с “косовском реалношћу”, коју би неки назвали неправдом да политичко-коректни новогovor није ову реч до даљњег суспендовао из вокабулара евроатлантских интеграција. Обилазе они тако медије, промоције и модне ревије, не часећи часа да понове речи отрежњавајуће сурове истине српским домаћинима. Збиља је велика њихова брига за српски народ и сопствене каријере, којима се – с обзиром на њихов досадашњи учинак у обрађивању кључних српских политичких фактора око еластичности у односу на “коначан статус Косова” – већ смеће премештаји на егзотичне локације Африке или Азије.

Англоамерички двојак се својски трудио да нас убеди да је стварање независног Косова добра ствар за Србију и да ми то што пре треба да схватимо и прихватимо. Ваљда зато да бисмо кад коначно увидимо неизмерну доброту појединих великих сила које се упињу да нам отму део државне територије, почели да их ценимо и волимо више него пре, чак много више него кад су нас, у својој племенитој доброту, бомбардовали или подвргли “праведним и свачим изазваним санкцијама”. Па да им се потом, кад их заволимо, пуноправно придружимо у ширењу глобалне доброту. Неко је споменуо штокхолмски синдром или нам се само учинило?

Тако смо имали прилике да чујемо да је Ахтисаријев план једини реалан, објективно добар, и то према обема преговарачким странама, јер не даје баш све одмах Албанцима, него нешто даје и касније, због чега су они дубоко незадовољни. Рецимо, немају своју војску. Мада, и шта ће им, посао су за њих, још пре осам година, и тако завршили други. Остатак акције стварања једноетничког Косова може се остварити и у мањим неформалним групама грађана, на пример – тројкама. Чудо је та грађанска иницијатива. Или, на пример, чули смо да Албанци нису скроз задовољни јер су добили надгледану, а не “дискретну” ненадзирану независност, у којој би до миле воље могли да чине шта год и с ким год им је воља. На то ће наши мудри дипломати додати да је Србима дата не само пуна заштита већ да је она без преседана у целом свету. Заиста је то невероватан преседан: застрашеним енклавама мученика даш папирна права (у суштини недовољног) међусобног повезивања и повезивања с матичном државом из које су силом истргнути, и то претежно по питањима културе, образовања и локалне власти, која по међународним стандардима мање-више следеју свим мањинским заједницама у цивилизованом свету, и при томе их ограничиш надзирањем од стране албанске државе, тачније од оних који су их стрпали у гето. Ваљда Срби – за разлику од Албанаца који заслужују “надзирану” независност – не заслужују ни “надзирана” колективна мањинска права, а можда ни било каква права, па је све више од ничега у ствари преседан у очима поменутих амбасадора.

Кад се поведе прича о могућности наставка преговора након пропасти Ахтисаријевог плана пред УН, наши англосаксонски душебрижници су резолутни – они с матрају (и дакле, тиме остављају одступницу да не тврде баш сигурно већ шаљу политичку поруку) да у будућности неће бити нових преговора о Косову. Одакле им тако “тврда” вера да исказују ове (по њих) лепе жеље? Да ли за даље преговоре објективно нема више времена, ближи ли се апокалипса или нека приземнија елементарна непогода која може да онемогући сва будућа договарања, или је за наредну годину у плану неки други рат и преговори – никако да сазнамо. Нема се времена (јер време је новац) да се прочита између редова. Очигледно да више не важи она излизана пословица да је боље сто година преговарати него један дан ратовати. Или

су светски добротвори коначно схватили да је по свет пожељније супротно – један век ратовати, а после само један дан преговарати. О капитулацији пораженог, наравно. Поред горенаведене жеље, амбасадорски тандем нам ништа више не говори о разлозима журбе да се дарује независност једном делу територије суверене, међународно признате државе, осим да све друге опције “нису реалне јер већина становништва Косова хоће независност, а не суштинску аутономију”. Па неће ни Срби у Српској Босну и Херцеговину, па ко их пита! Ако се, пак, поведу приче о евентуалној подели Косова, следе аргументи да би се тако прихваћен став у преговорима могао пренети и на поделу по питању Бујановца и Прешевске долине, премда су, према њиховом мишљењу, све унутрашње поделе унутар држава недопустиве. Зашто представници међународне заједнице нису били тако непоколебиви у одбрани недељивости држава кад се распадала СФРЈ или кад су се 1999. намерили да издвоје Косово из Србије?

Срби би, сматрају они, поделом Косова на два дела у већем броју остали у албанском делу. Није него. А овако би сви остали у албанском делу. Где ли се само учи та бравурозна логика англосаксонских дипломата, прошарана цинизмом достојним твораца “Монтија Пајгона”? У Министарству смешног хода?

Било је још невероватних момената у наступима англосаксонских дипломата. Благодестиви Полт се толико бринуо за црквена добра и имовину да је неколико пута – по пређашњем обрасцу, а са својим пуним интелектуалним капацитетом – тврдио да би СПЦ била против поделе Косова јер би у том случају већи део њених поседа остао Албанцима. Оваквим дирљивим залагањем за црквена добра и њихову пуну заштиту Полт би скоро могао да конкурише српском патријарху да оно није заглушено детонацијама минираног дечанског манастира. Недела говоре гласније од хиљаду речи, нарочито о томе како се на Косову штите српска црквена добра.

Не само да су наши драги дипломатски гости показали ганутост и бригу према српским светињама, већ и спрам нове владе, за чије се што скорије формирање залажу. И њу, ваљда, третирају као светињу за коју дубоко верују да би била потпуно сигурна под окружењем НАТО снага. Била би то дивна влада пуног демократског капацитета. Па нек неко проба да је минира – фигуративно или буквално!

Најбизарније од свега је што су поједини овдашњи медији упорно понављали дилему “Косово или ЕУ” нашим драгим амбасадорима. Они су генерално порицали условљености приступа Унији мирењем с независношћу Косова, да би нам потом амерички представник – мада, као што знамо, САД нису део ЕУ (или је можда ЕУ део САД, али нас о томе још нико није обавестио) – ипак указивао на неминовност ове шекспировске дилеме. Очигледно да је, кад је реч о избору између Косова и ЕУ, у односу према Србима понестало не само шаргарепе него и штапа. Нити нам прете, нити обећавају европске благодети за коју годину, само да се, ето, ратосиљмо више тог Косова. А такво обећање, било право или лажно, не кошта их баш ништа. Кад су могли да приме Бугаре, што би им било тешко да нам бар обећају исто? Макар нас после и преварили! Не би им био први пут! Али не, нема више ни награде ни казне. Англоамеричко анђеоско милосрђе постало је, коначно и неповратно, само себи сврха, само ми још нисмо на том степену демократске свести да га појмимо.

Даљи одговори на питања разлога будућег англоамеричког ангажмана поводом међународне мисије на Косову, који они објашњавају искључивом жељом да се заштите Срби, већ прелазе у подручје с оне стране маште, изнад (или можда испод, ко ће знати) добра и зла. Како није било никог другог ко би био у стању да на овим просторима притекне у помоћ заштити Срба (пошто су хималајски шерпаси и аргентински гаучоси презаузети својим домицилним делатностима), НАТО хуманисти су се, ношени добром вољом и безинтересним алтруизмом, случајно обрели на овим просторима. Смешно! Да умреш од смеха!

Све у свему, до сада су невиђени степен лицемерства и замена теза у складу са славном традицијом британске империјалне дипломатије згранутог гледаоца овдашњих медија понајвише подсећали на парафразу оног познатог: “Ајде ти сада лепо нама признај независност Косова, а Ђура ће ти опростити што те је тукао. И да после будеш срећан због тога, или... Ђура има тешку руку.”

ГЛАСНИК

Косова и Метохије

Адреса редакције: Македонска 25/III, 11000 Београд, тел./факс: +381 11 33-987-05

E-mail: kerp@eunet.yu, www.glaskim.co.yu, www.kosovo.net

Главни и одговорни уредник: г. Бранислав Скробоња. Уређивачки одбор: Протосинђел Сава (Јањић), Јеромонах Василије (Делић) и Јереј г. Срђан Јаблановић. Технички уредник: г. Зоран Ђуричанин.

Тираж: 5000

Штампа: “Флеш”, Земун

Бесплатан примерак e-mail: fles@eunet.yu